

ÇALIŞMA KAĞITLARI

1. Parçada Anlam SAYFA: 2-3
2. Gerçek – Mecaz – Eş – Sesteş – Zıt – Yan – Terim Anlam SAYFA: 4-18
3. Atasözü – Deyim SAYFA: 19-21
4. Öznel – Nesnel Anlatım SAYFA: 22-25
5. Sebep-Sonuç – Amaç-Sonuç SAYFA: 26
6. Grafik Okuma SAYFA: 27
7. Düşünceyi Geliştirme Yolları SAYFA: 28-29
8. Büyük Ünlü Uyumu – Ulama SAYFA: 30
9. Ünsüz Yumuşaması SAYFA: 31
10. Ünsüz Sertleşmesi SAYFA: 32
11. Ses Bilgisi Genel SAYFA: 33-34
12. “mi-de-ki” nin Yazılımları SAYFA: 35-37
13. Yazım Kuralları SAYFA: 38
14. Noktalama SAYFA: 39
15. Kök – Ek SAYFA: 40-45
16. Hal ekleri SAYFA: 46-48
17. İsim SAYFA: 49-52
18. Sıfat SAYFA: 53-55
19. Zamir SAYFA: 56
20. Zarf SAYFA: 57
21. Edat – Bağlaç SAYFA: 58-59
22. Fiillerin Anlam Özellikleri SAYFA: 60
23. Kip SAYFA: 61-62
24. Fiillerde Anlam Kayması SAYFA: 63
25. Ek-Fiil SAYFA: 64-65
26. Fiilde Yapı SAYFA: 66-68
27. Fiilimsi SAYFA: 69-70
28. Cümlelerin Öğeleri SAYFA: 71
29. Cümlede Vurgu SAYFA: 72
30. Çatı SAYFA: 73-74
31. Cümlelerin İfade Ettiği Anlam SAYFA: 75
32. Cümlede Yapı SAYFA: 76
33. Anlatım Bozuklukları SAYFA: 77-80

PARÇADA ANLAM ÇALIŞMASI

Aydın'la Demet iki apartmanın arasında kalan daracık boşlukta top oynuyorlardı. Birbirlerinin kalelerine şut çekerken top ikide bir caddeye kaçıyordu. Cadde işlekti. Arabalar vızır vızır gelir geçerlerdi. Onun için caddeye çıkıp topu almak tehlikeliydi. Aydın'la Demet'in anneleri sık sık tembih ederlerdi.:

- Aman, caddeye çıkmayın. Dikkat edin.
- Top oynamayın, tehlikeli oluyor. Başka bir oyun bulun.

Aydın'la Demet, top oynamak istiyorlardı. Ama kentin bu kesiminde top oynamaya uygun geniş bir alan yoktu. Her yer apartmanlarla doluydu. Yan sokakta boş bir arsa vardı onu da bu yıl kapatmışlardı.

Talip APAYDIN
(Dağdaki Kaynak)

Yukarıdaki parçayı anlayıncaya dek okuyunuz. Daha sonra aşağıdaki soruları parçaya göre, düzgün tümceler kurarak yanıtlayın ve yanıtlarınızı yazın.

1. Aydın'la Demet nerede top oynuyorlar?

.....
.....

2. Top oynarken nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya kalıyorlar?

.....
.....
.....

3. Anneleri çocuklara ne tembih ediyor?

.....
.....
.....

4. Parçadaki olayın geçtiği yeri ve zamanı yazınız.

.....
.....
.....

5. Çocukların top oynadıkları yeri siz uygun buluyor musunuz? Neden?

.....
.....
.....
.....
.....

PARÇADA ANLAM ÇALIŞMASI

AĞAÇLARI SEVİYORUM

Kesilmiş bir fidanı,
Görünce ağlıyorum.
Onu kesen insanı,
Bir katil sayıyorum.

Pırl pırl tertemiz,
İki şeyi severiz.
Bir tatlı annemiz,
Bir tatlı annemiz,

Ağaçlar gölgesiyle,
Her gece nefesiyle,
Işıyla, sesiyle,
Onları seviyorum.

Allah'ın nimetidir,
Yerin bereketidir.
Vatanın zinetidir,
Vatanın zinetidir,

Vatan ana olunca,
Ağaçlarla dolunca,
Kıymetini bulunca,
Mutluluk duyuyorum.

Bilâl COŞKUN

Yukarıdaki şiiri dikkatle okuyalım. Şiiri anladıktan sonra aşağıdaki soruların yanıtlayalım.

1. Şair neyi görünce ağlıyor?

.....
.....

2. Ağaç kesenleri şair neye benzetiyor?

.....
.....

3. Şair, ağacı hangi yönleriyle seviyor?

.....
.....
.....

4. Şairin sevdiği iki varlık hangileridir?

.....
.....
.....

5. Şair, neden mutluluk duyuyor?

.....
.....
.....

6. Ağaçların yararları hakkında bildiklerinizi yazınız.

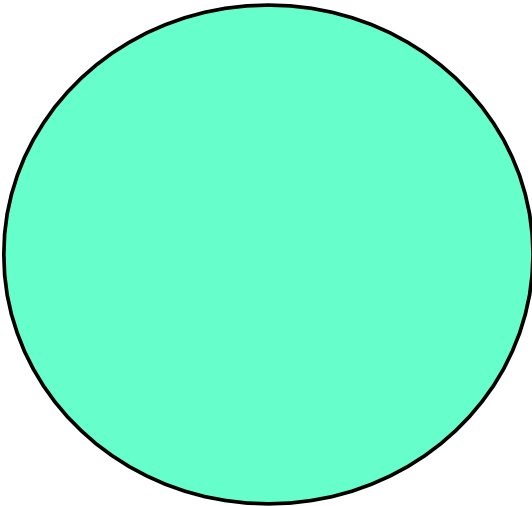
.....
.....
.....
.....

GERÇEK ANLAM – MECAZ ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

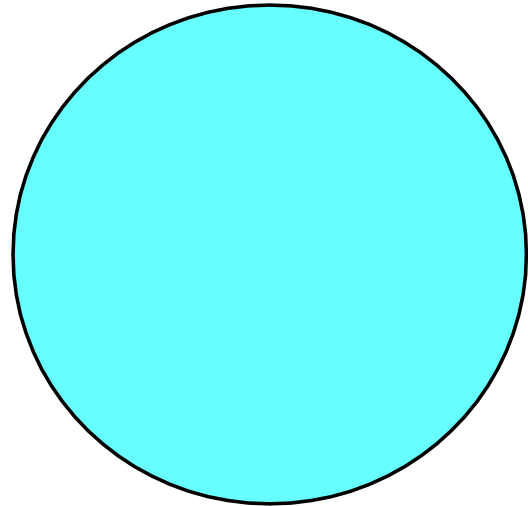
Aşağıda altı çizili sözcükleri mecaz ve gerçek anlam yönünden inceleyip ait oldukları yuvarlağa yazınız.

- 1-Ayağı kayınca birden yere düştü.
- 2-Bu ağır sözler karşısında donakaldım.
- 3-Karanlık odayı aydınlatmak için mum kullanıyordu.
- 4-Sarı renk seni çok açtı.
- 5-Bana sadece o, sıcak davranıyor.
- 6-Eline sert bir portakal almış gülüyordu.
- 7-Böyle boş işlerle uğraşmamalısın.
- 8-Ceyhan'ın tatlı suyu Akdeniz'in tuzlu suyuna karışır.
- 9-Orhan, takımımızın koyu bir taraftarıdır.
- 10-Sınıfa renkli tebeşir getirir misin?
- 11-Kafesteki kuş ötmeye başladı.
- 12-Ben kimseye yük olmak istemem.
- 13-Yol kenarındaki karlar eridi.
- 14-Para, paradan başka bir şey düşünmeyen sanatçıları kuruttu.
- 15-Yarın hava çok soğuk olacakmış.

GERÇEK ANLAM

MECAZ ANLAM

GERÇEK, MECAZ VE YAN ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

A) Aşağıdaki cümlelerde mecaz anlamda kullanılmış kelimeleri bularak gerçek anlamda cümlede kullanınız.

1-Bana karşı soğuk davranıyor.

.....

2-Başkalarından yardım istemek ona çok ağır geliyordu.

.....

3-Derdim çoktur hangisine yanayım.

.....

4-Bu haberi duyunca bir oh çekti.

.....

5-Ahmet bizim gruptan koptu.

.....

B) Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin hangi anlamda kullanıldığını karşlarına yazınız.

1-Ayakkabımın **burnu** yırtıldı.

2-Günde üç defa **dislerimi** fırçalarım.

3-Okuduğum **kitabı** dün bitirdim.

4-Hayatımda yeni bir **sayfa** açtım.

5-Pazarcı, terazinin bir **gözüne** domatesleri koydu.

6-Yüzünde **tatlı** bir gülümseme vardı.

7-Fırtına arkasından yağmur ve **soğuğu** getirdi.

8-Okumak için bazı sıkıntılara **katlanmalıyız**.

9-Çamaşırları düzgün **katlayınız**.

10-**Hesabı** arkadaşım ödedi.

GERÇEK, MECAZ VE YAN ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

CÜMLELER	Gerçek A.	Mecaz A.	Yan A.
1-Soğuktan su boruları patlamış .	X		
2-Beşiktaş sırtlarına ağaç dikiyorlar. (arka taraf)			X
3- Ayağında eski bir spor ayakkabı var.			
4-Benim yetistirdiğim öğrenciler daha başarılı.			
5-Bu konuyu bir daha acmavacağım .			
6-Biraz sonra toprak bir yola girdik.			
7-Soğuk sudan boğazı şişmişti.			
8-Bu şarkıya bayılıyorum .			
9- Tatlı sözlerle babasının gönlünü aldı.			
10-Yataktan kalkarken başımı duvara çarptım.			
11- Burnundaki benler onu öyle tatlı gösteriyordu ki...			
12-Cesaretinin kırılmasına sen sebep oldun.			
13-Şişeyi boğazına kadar doldurdu.			
14- Ağzında yaralar oluşmuştu.			
15-Kitapları taşırken kolum koptu .			
16-Bu söze gençlerden biri ince bir karşılık verdi.			
17- Kanadı kırık bir martı gördüm.			
18-İlk damlalardan sonra yağmur birden costu .			
19-Kapının kolunu kırınca babamdan azar işittim.			
20- Sıcak çorbayı içince rahatladım.			
21- İnce işlere aklım pek ermiyor.			
22-Dağda üşümek için ates yaktık.			
23-Ahmet'in burnu iyi koku alır.			
24-Onun piskinliğine bir anlam veremedik.			
25-Yokuşun basına kadar koştuk.			
26- Elini hırsıyla masaya yurdu .			
27-Dikiş makinesinin kolunu koparacakmış gibi çeviriyordu.			
28-Köprünün ayağına bomba koymuşlar.			
29-Terazinin gözünde kara kara üzümler vardı.			
30-Gölün kıyılarını yapraksız, bodur ağaçlar kuşatmıştı.			
31-Seni her görüşümde ruhum kanatlanır .			
32-İri hantal gövdesini zorlukla sürüklüyor gibiydi.			
33-Hepimiz onun hafif biri olduğunu biliyorduk.			
34-Bu dalda başarılı olabileceğimi sanıyorum.			
35-Dolaptan temiz elbiselerini çıkardı.			
36-Rakibim oldukça disli çıktı.			
37-Dün gece erken yattım .			
38-Yakında savaş patlayacak .			
39- Bası kırık bir çiviye sökmeye uğraşiyor.			
40-İşsizlik sorunu hükümeti terletecek .			
41-Derdim çoktur, hangisine yanayım .			
42-Uçağın kanadı havada parçalanmış.			
43-Doktora bos gözlerle bakıyordu.			
44-Gülün tomurcukları sabahleyin patlamış .			

GERÇEK, MECAZ, YAN VE TERİM ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

—Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığını (gerçek, yan, mecaz, terim) yanlarındaki boşluğa yazınız.

- 1-Ağır eşyaları kaldırma. (.....)
- 2-Irmak burada birçok kola ayrılmış. (.....)
- 3-Düşman artık yenilmiş. (.....)
- 4-Bir taş alıp bize attı. (.....)
- 5-Çocuğun cimrilik damarı tuttu. (.....)
- 6-Kalorifer petekleri eskimiş. (.....)
- 7-Zamir, adın yerini tutan sözcüktür. (.....)
- 8-Bıçak, çocuğun damarını kesmiş. (.....)
- 9-Balı petekte severim. (.....)
- 10-Dış taşını temizletti. (.....)
- 11-Ali'nin kolu alçıda. (.....)
- 12-Güreşçimiz nakavt oldu. (.....)
- 13-Balon gürültüyle patladı. (.....)
- 14-Şişenin ağız kırık. (.....)
- 15-Hepimiz sinirden patladık. (.....)
- 16-Masanın bacağı kırıldı. (.....)
- 17-Çocuğun ağız minicik. (.....)
- 18-Toplantı iyice ateşlendi. (.....)
- 19-Bizi toplantıda sıcak karşıladılar. (.....)
- 20-Bıçağın ucu sivrildi. (.....)
- 21-Ali, sınıfta iyice sivrildi. (.....)

GERÇEK, MECAZ, TERİM VE YAN ANLAM ÇALIŞMA KÂĞIDI

(Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangi anlamda kullanıldıklarını
“gerçek, mecaz, yan, terim anlam” yanlarındaki boşluğa yazınız.)

- 1-Soğuktan kaloriferin boruları **patlamış.** (.....)
- 2-**Tatlı** sözlerle annesinin gönlünü aldı. (.....)
- 3-Biraz sonra köyün toprak bir yoluna girdik. (.....)
- 4-Karacadağ **sırtlarına** ağaç diyorlar. (.....)
- 5-**Kanadı** kırık bir kuş getirdiler. (.....)
- 6-Bu yılki okul masrafları velileri **terletecek.** (.....)
- 7-Soğuk sudan **boğazı** şişmişti. (.....)
- 8- Benim **yetistirdiğim** öğrenciler çok terbiyelidir. (.....)
- 9-Yataktan kalkarken **basımı** ranzaya çarptım. (.....)
- 10-Dün gece **soğuktan** uyuyamadım. (.....)
- 11-Bugünkü konumuz **üçgenler.** (.....)
- 12-**Sıcak** çorbayı içince içim ısındı. (.....)
- 13- Kapının **kolunu** kırınca dayak yedi. (.....)
- 14-**İzohipsler** konusuyla ilgili soruyu yapamadı. (.....)
- 15-**İnce** işlere aklım ermez. (.....)
- 16-Köpeklerin **burnu** iyi koku alır. (.....)
- 17-Bu **dalda** başarılı olacağım. (.....)
- 18-**Ağızındaki** yaralardan konuşamıyordu. (.....)
- 19-**Tamlamalar** konusunu anlamakta zorlanıyordu. (.....)
- 20- Derdim çoktur, hangisine **vanayım.** (.....)
- 21- Kazada uçağın **kanadı** parçalanmış. (.....)
- 22- Bu yemeğe **bavılıyorum.** (.....)
- 23-Bu dağ, **bodur** ağaçlar kuşatmıştı. (.....)
- 24- Cesaretinin **kırılmasına** izin verme. (.....)
- 25- Onun **pisikliğine** bir anlam veremedik. (.....)
- 26- Yokuşun **başına** kadar durmadan yürüdüler. (.....)
- 27- İri hantal **gövdesini** zorlukla sürüklüyordu. (.....)
- 28- Kısa bir zamanda savaş **patlayacak.** (.....)
- 29- Eşyaları taşırken kolum **koptu.** (.....)
- 30- Köprünün **ayağına** kadar yaklaşmışlar. (.....)
- 31- Yarım saat sonra yağmur birden **costu.** (.....)
- 32-İki gemi **boğazda** çarpıştı. (.....)
- 33-Karadeniz **ağızıyla** konuşuyordu. (.....)
- 34-**Bası** kırık bir çiviye sökmeye uğraşiyor. (.....)
- 35-Mikroskopla **hücre zarını** inceledik. (.....)
- 36-**Hafif** davranışlarıyla herkesi şaşırttı. (.....)
- 37- Şişeyi **boğazına** kadar doldurmuştu. (.....)
- 38- Öğretmenine **boş** gözlerle bakıyordu. (.....)
- 39- Bu konuyu bir daha **acmayacağım.** (.....)
- 40- Gülün tomurcukları sabahleyin **patlamış.** (.....)

EŞ ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

A) Sol sütundaki kelimeleri sağ sütundaki eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1-okul	duygu
2-fikir	ev
3-hane	gaye
4-his	mükâfat
5-imtihan	mektep
6-hafıza	izah etmek
7-kılavuz	düşünce
8-hürriyet	yanıt
9-ajan	yitirmek
10-cevap	özgürlük
11-ödül	sınav
12-kaybetmek	rehber
13-açıklamak	bellek
14-amaç	casus

B) Aşağıda karışık olarak verilen kelimelerin eş anlamlılarını sağdan sola, soldan sağa, yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı şekilde arayarak işaretleyiniz.

ÖĞRENCİ - MUALLİM - ZAMİR - GÜNLÜK - MİSAL - İSİM - EDAT - YIL - EŞ ANLAM-ANI - SINIR - SIFAT - YÜZYIL - HİKÂYE - VATAN - ZIT - OBJEKTİF - FİİL - YABANCI - SINAV

S	J	Ü	T	A	L	E	B	E	Ğ	Ü	İ	L	N
Ö	Ğ	R	E	T	M	E	N	Ç	T	N	M	R	E
S	E	A	D	I	L	Y	E	G	I	P	T	M	S
E	A	S	A	L	M	D	E	Ü	Ş	Ğ	İ	E	N
Z	A	J	N	L	O	U	Y	N	R	R	H	L	E
A	H	O	Ö	R	N	E	K	C	A	D	A	Y	L
R	U	E	R	S	A	K	M	E	K	L	N	E	T
I	D	E	O	I	U	J	L	F	R	K	S	E	R
T	U	L	O	U	Ç	E	G	L	İ	R	I	S	A
A	T	I	Ö	Y	K	Ü	T	Y	T	R	U	Y	Ü
H	A	N	L	A	M	D	A	Ş	I	S	E	N	E

EŞ ANLAM ÇALIŞMA KÂĞIDI

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin eş anlamlılarını bularak, cümleyi örnekte olduğu gibi yeniden yazınız.

ÖRNEK

- Cümleler, kelimelerden oluşur. { Burada **cümle**, **tümce** ile
- Tümceler, sözcüklerden oluşur. { **kelime** ise **sözcük**le yer değişmiştir. }

- 1-Bu öğrenciler, bu binada oturamaz.
.....
- 2-Akşam konuklara hediye dağıtıldı.
.....
- 3-Bozuk lambayı kim onardı.
.....
- 4-Evde kıymetli ne varsa çalmış.
.....
- 5-Bu yıl okula üç yeni öğretmen geldi.
.....
- 6-Ödevini yap, yüzümü kara çıkarma.
.....
- 7-Bu yıl ovumu kullanıp, vazifemi yapacağım.
.....
- 8-Deniz kıyısında eski dostlarla birlikteydik.
.....
- 9-Bizim ilimiz çok esintilidir.
.....
- 10-Küçük de olsa payıma düşeni aldım.
.....
- 11-Ovuncular görevlerini güçlkle yaptılar.
.....
- 12-Hisseme düşeni şartsız kabul ettim.
.....
- 13-Aldığı armağanları hisimlarına dağıtmış.
.....
- 14-Her şahıs yurdunda özgür yaşamalı.
.....
- 15-Elbiselerinde sınıfı süpürme.
.....
- 16-Harpte esirler tek tek sayıldı.
.....
- 17-Faydasız ilave iş yapma.
.....
- 18-Bazı kisilerde merhamet yoktur.
.....

Kişi-vatan-akraba-hür-tutsak-zor-pay-rüzgârlı-ufak-koşulsuz-hediye-bir-savaş-sahtekâr-görev-talebe-aktör-vilayet-sahil-arkadaş-değerli-giysi-fazla-bir-bir-yararsız-ek-hisse-sene-rey-vazife-mektep-eski-misafir-yapı-muallim-dershane-yapmak-şahıs-acıma-armağan

EŞ ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

“

EŞ ANLAMLI SÖZCÜKLER

”

<u>KELİME</u>	<u>EŞ ANLAMLI</u>	<u>KELİME</u>	<u>EŞ ANLAMLI</u>
1- medeniyet		39- şair	
2- asil		40- öykü	
3- ad		41- atik	
4- ak		42- barış	
5- al		43- çabuk	
6- hediye		44- çok	
7- hatıra		45- çiftçi	
8- savaş		46- önemli	
9- hür		47- bereket	
10- yaşlı		48- zeki	
11- kalp		49- kirli	
12- fena		50- sert	
13- iri		51- en	
14- örneğin		52- müşteri	
15- sevinç		53- kurnaz	
16- küçük		54- bağımsızlık	
17- alan		55- acayip	
18- ırmak		56- aktüel	
19- sebep		57- anıt	
20- keder		58- alaka	
21- vazife		59- araç	
22- zıt		60- anlatım	
23- düşman		61- saadet	
24- hususi		62- müracaat	
25- bina		63- ata	
26- duru		64- cümle	
27- esir		65- fiil	
28- hasret		66- kelime	
29- ıslak		67- yüzyıl	
30- kuşku		68- üye	
31- lider		69- maaş	
32- okul		70- misket	
33- şans		71- uzak	
34- nasihat		72- güvence	
35- serüven		73- buluş	
		74- yazım	
36- zaman		75- sınır	
37- kıbar		76- sebze	
38- oy			

EŞ ANLAMLI ÇALIŞMA KAĞIDI

“

EŞ ANLAMLI SÖZCÜKLER

”

<u>KELİME</u>	<u>EŞ ANLAMLI</u>	<u>KELİME</u>	<u>EŞ ANLAMLI</u>
1- netice		39- kişi	
2- pay		40- aş	
3- nem		41- cahil	
4- yöntem		42- ulus	
5- rehber		43- cins	
6- yaratık		44- mühür	
7- zorunlu		45- doruk	
8- damat		46- hal	
9- onarım		47- endişe	
10- oyun		48- nadir	
11- imkân		49- sır	
12- şehir		50- feza	
13- önem		51- örf	
14- hoşnut		52- itimat	
15- saygı		53- hata	
16- geveze		54- haysiyet	
17- elem		55- hısm	
18- kısmet		56- hiddet	
19- ağıt		57- saygınlık	
20- baba		58- ilan	
21- sülale		59- istikbal	
22- ünlü		60- kabiliyet	
23- zarar		61- kanun	
24- zirve		62- kavga	
25- süs		63- kent	
26- pak		64- zayıf	
27- erdem		65- eser	
28- hâkim		66- neşeli	
29- zarf		67- anlam	
30- sıfat		68- mazi	
31- söyleşi		69- sene	
32- zamir		70- güz	
33- çaba		71- cevap	
34- çehre		72- rüya	
35- cihan		73- şahit	
		74- dil	
36- deprem		75- sınır	
37- alan		76- giysi	
38- yemin			

ZIT ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

A) Sol sütündeki kelimeleri sağ sütündeki zıt anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1-hızlı	ihhtiyar
2-genç	haram
3-neşe	atak
4-acele	sıcak
5-usta	yavaş
6-helal	gider
7-gelir	kalabalık
8-övgü	somut
9-çekingen	acemi
10-pasif	aktif
11-soğuk	yergi
12-ıssız	binmek
13-inmek	yavaş
14-soyut	keder

B) Aşağıda karışık olarak verilen kelimelerin zıt anlamlılarını sağdan sola, soldan sağa, yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı şekilde arayarak işaretleyiniz.

ÇALIŞKAN - CESARET - CİLİZ - SABAH - ERKEN - DERT - DARILMAK - TERTİPLİ - TAVAN - DÜŞMAN - GECE - ESKİ - DOĞRU - ÜRETİM-EKSİK-EN

T	E	M	B	E	L	T	K	Y	T	E	R	A	D
N	A	M	R	E	D	R	O	H	Ü	R	A	S	A
A	I	D	S	F	B	F	R	B	E	O	L	P	Ğ
C	B	O	Y	S	A	T	K	J	T	O	Z	A	I
M	G	S	G	S	R	İ	A	V	İ	C	A	N	N
A	S	T	T	A	I	N	K	G	M	M	F	D	I
Ş	A	İ	C	G	Ş	E	L	D	K	A	J	A	K
K	E	G	E	Ç	M	Y	I	Ş	I	L	N	A	Y
A	J	İ	D	E	A	S	K	C	A	D	İ	A	L
Z	A	V	A	Ş	K	G	Ü	N	D	Ü	Z	N	E
G	Ü	R	B	Ü	Z	M	D	E	N	A	B	A	T

ZIT ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin zıt anlamlılarını bularak, cümleyi örnekte olduğu gibi yeniden yazınız

ÖRNEK

- $\frac{3}{4}$ Bu ekmek çok bayat.
 $\frac{3}{4}$ Bu ekmek çok taze.

{ Burada **bayat** kelimesinin yerine zıddı
taze kelimesi kullanılmış. }

- $\frac{3}{4}$ 1-Arabayı **ıslak** bir bezle sil.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 2-Elmaların **çürüğünü** ayıralım.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 3-Otobüsün **ön** tarafından bilet alma.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 4-Uçaklar çok **alçaktan** uçuyor.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 5-Yemekleri **sıcak** servis yapmayın.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 6-Eski ve **uzun** ağaçları arabaya taşıyalım.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 7-Girişlerde arama yapınız.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 8-Çalışkan insanlara uyku **helal**.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 9-O çok **kibar** bir öğrencidir.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 10-Bahçeden **acı** biberleri topla.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 11-Karanlıkta yola devam etmeyelim.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 12-Elimi **kirli** bir havlu ile kuruladım.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 13-Şule dün çok **üzüntülü** geldi.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 14-Çalışkan çocuklar **başarılı** olur.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 15-Arabalar **geniş** yoldan **kolay** geçiyor.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 16-Bilgili insanlar **cesur** olur.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 17-Klima çok **gürültülü** çalışıyor.
 $\frac{3}{4}$
- $\frac{3}{4}$ 18-Gerektiğinde **gülmesini** bileceksin.
 $\frac{3}{4}$

mutlu - kuru-sessiz-ağlamak-arka-başarısız-yüksekten-soğuk-yeni-zor-çıkış-tembel-aydınlık-haram-
kaba-tatlı- temiz - tembel- korkak- kısa-dar-bilgisiz-sağlam

ZIT ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

“

ZIT ANLAMLI SÖZCÜKLER

”

<u>KELİME</u>	<u>ZIT ANLAMLI</u>	<u>KELİME</u>	<u>ZIT ANLAMLI</u>
1-hırçın	uysal	39-uzak	
2-acemi		40-suçlu	
3-galip		41-tekil	
4-aktif		42-dahil	
5-genç		43-duru	
6-azami		44-düş	
7-güzel		45-soyut	
8-artı		46-cömert	
9-gerçek		47-saldırı	
10-açık		48-seyrek	
11-hatırlamak		49-çekmek	
12-alçak		50-barış	
13-alt		51-övmek	
14-afacan		52-çabuk	
15-hızlı		53-pahalı	
16-ağır		54-neşeli	
17-ıssız		55-batı	
18-acı		56-bağımsızlık	
19-iniş		57-maksimum	
20-arka		58-cevap	
21-ilk		59-sığ	
22-çoğalmak		60-büyük	
23-indirim		61-ret	
24-katı		62-negatif	
25-iyi		63-başlamak	
26-iç		64-nazik	
27-alıcı		65-bulanık	
28-ince		66-ödül	
29-anormal		67-borç	
30-ak		68-medeni	
31-ast		69-bolluk	
32-kaybetmek		70-kirli	
33-keder		71-bekâr	
34-atılğan		72-kıt	
35-kalabalık		73-aydınlık	
		74-kış	
36-aşağı		75-aynı	
37-kuru		76-uslu	
38-kıbrı			

ZIT ANLAM ÇALIŞMA KAĞIDI

“

ZIT ANLAMLI SÖZCÜKLER

”

<u>KELİME</u>	<u>ZIT ANLAMLI</u>	<u>KELİME</u>	<u>ZIT ANLAMLI</u>
1- çalışkan		39- güney	
2- cesaret		40- gelir	
3- cılız		41- erkek	
4- sabah		42- helal	
5- erken		43- taze	
6- dert		44- dolu	
7- darılmak		45- bol	
8- tertipli		46- canlı	
9- tavan		47- çekici	
10- donuk		48- düzenli	
11- uyumak		49- ön	
12- düşman		50- deli	
13- yermek		51- masum	
14- perakende		52- tutumlu	
15- dikit		53- azınlık	
16- gece		54- kara	
17- eski		55- şişman	
18- doğru		56- pahalı	
19- el(yabancı)		57- bencil	
20- üretim		58- verimli	
21- eksik		59- en	
22- yüksek		60- açık	
23- esaret		61- acemi	
24- taze		62- almak	
25- erkek		63- sulu	
26- ihtiyar		64- dik	
27- fakir		65- hasta	
28- açık		66- borç	
29- geçmiş		67- verimli	
30- geri		68- inmek	
31- beyaz		69- iyimser	
32- dar		70- yapmak	
33- aynı		71- aşağı	
34- aktif		72- yavaş	
35- tek		73- başlangıç	
		74- az	
36- açılış		75- zarar	
37- ıssız		76- uzun	
38- aydınlık			

SÖZCÜKTE ANLAN ÇALIŞMA KAĞIDI

Yaşı benden büyüktü.
Yas elbisesini çıkardı.

Eşyaları taşıyanlar çok güçlü çok kuvvetliydi.

Ağlarım hatıra geldikçe Gülüstüklerimiz.

Eş sesli (Sesteş)
Eş anlamlı (Anlamdaş)
Zıt (Karşıt) Anlamlı
Yakın Anlamlı

Bayramda esimizi, dostumuzu ziyaret ettik.

- Yukarıdaki cümlelerde altılı çizgili kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini ortadaki kareden gösteriniz.

- Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını karışık olarak verilen harflerden bularak işaretleyiniz.

S	J	Ü	T	A	L	E	B	E	Ğ	Ü	İ	L	N
Ö	Ğ	R	E	T	M	E	N	Ç	T	N	M	R	E
S	E	A	D	I	L	Y	E	G	I	P	T	M	S
E	A	S	A	L	M	D	E	Ü	Ş	Ğ	İ	E	N
Z	A	J	N	L	O	U	Y	N	R	R	H	L	E
A	H	O	Ö	R	N	E	K	C	A	D	A	Y	L
R	U	E	R	S	A	K	M	E	K	L	N	E	T
I	D	E	O	I	U	J	L	F	R	K	S	E	R
T	U	L	O	U	Ç	E	G	L	İ	R	I	S	A
A	T	I	Ö	Y	K	Ü	T	Y	T	R	U	Y	Ü
H	A	N	L	A	M	D	A	Ş	I	S	E	N	E

ÖĞRENCİ-MUALLİM-ZAMİR-GÜNLÜK-MİSAL-İSİM-EDAT-YIL-EŞ ANLAM-ANI-SINIR-SIFAT-YÜZYIL-HİKÂYE-VATAN-ZIT-OBJEKTİF-FİİL-YABANCI-SINAV

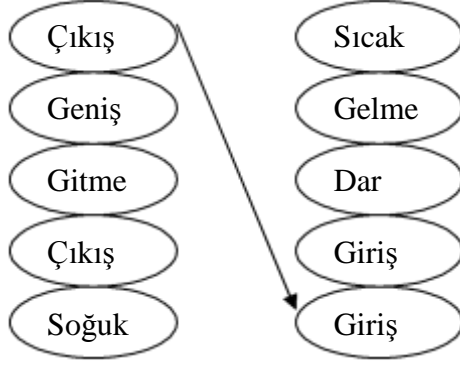
- Aşağıdaki eş anlamlı (anlamdaş) kelimeleri eşleştiriniz.

Yaşlı	Mağlubiy
Hayat	İhtimal
Sene	Yıl
Olasılık	Yaşam
Duymak	Hikaye
Yenilgi	İhtiyar
Öykü	İşitmek

FIKRA

Temel bir gün tren kullanırken treni devirmiş. 400 kişi ölmüş. Amiri sormuş: "Oğlum nasıl oldu?" demiş. Temel "Tren rayına bir adam çıktı, onun yüzünden oldu." demiş. Amiri "Oğlum ezseydin o adamı da 400 kişi ölmeseydi," demiş. Temel de "Ben de öyle düşündüm, adam raydan çıkınca onu ezmeye çalışırken tren devrildi da" demiş.

SÖZCÜKTE ANLAN ÇALIŞMA KAĞIDI

- Yukarıdaki kelimeleri karşısındaki zıt (Karşıt) anlamlısı ile karşılaştırınız.

- Aşağıda verilen kelimeleri örnekte olduğu gibi deyim içinde kullanarak bir cümle oluşturunuz.

KELİMELER	KELİMENİN DEYİM İÇİNDE KULLANILMASI
YOL	Kötü arkadaşları onu yoldan çıkardı .
AYAK	
GÖNÜL	
AVUÇ	
DENK	
DİL	
GÖZ	
KULAK	
BAŞ	

- Aşağıdaki kelimeleri örnekte olduğu gibi hem gerçek hem de mecaz anlamda cümle içerisinde kullanınız.

KELİMELER	KELİMENİN CÜMLE İÇİNDE KULLANILMASI	
SICAK	Gerçek	Annemin yaptığı çorbayı sıcak sıcak içtim .
	Mecaz	Komşularımızla sıcak ilişkiler kurmalıyız.
SOĞUK	Gerçek	
	Mecaz	
İNCE	Gerçek	
	Mecaz	
AĞIR	Gerçek	
	Mecaz	
PATLAMAK	Gerçek	
	Mecaz	
SIZMAK	Gerçek	
	Mecaz	

ATASÖZLERİ ÇALIŞMA KAĞIDI

Aşağıda verilen atasözlerini anlamları ile eşleştiriniz.

S.N	ATASÖZÜ	ANLAMI
1	Açık yaraya tuz ekilmez.	Dürüst, doğru, iyi ve güzel vasıflarını doğuştan getiren insan, ne denli bozuk, elverişsiz ortamlarda bulunursa bulunsun niteliklerini kaybetmez.
2	Ateşle barut bir yerde durmaz.	İnsan başkalarının uğradığı felâketlerin, dertlerin ne denli acı olduğunu kendi başına gelince anlar.
3	Baca eğri de olsa duman doğru çıkar.	Acısı ve derdi taze olan bir kimsenin üzüntüsünü artıracak söz ve davranışlardan kaçınmak gereklidir.
4	Başa gelmeyince bilinmez.	Bir arada bulunmaları çok tehlikeli görülen şeyler birbirinden uzak bir yerde tutulmalıdırlar.
5	Böyle gelmiş böyle gider.	Bir çalının gül açması imkânsızdır. Bunu gibi cahillere de söz anlatmak nerdeyse imkânsızdır.
6	Çivi çıkar ama yeri kalır.	Eskiden gelen kurulu düzen, halk arasında yaşayan gelenek ve göreneklerin değişmesi zordur.
7	Çalıda gül bitmez, cahile söz yetmez.	Birine yaptığımız kötülüğü ne denli gidermeye çalışırsak çalışalım, yeni de o kötülüğün bir izi ve hatırası kalır.
8	Davul dengi dengine çalar.	Her işin yapılması, o işten iyi netice alınması için de en uygun zamanı kollamak ve bundan yararlanmak gereklidir.
9	Deveyi yardan uçuran bir tutam ottur.	Bir işte çalışacaklar, dostluk ve arkadaşlık kuracaklar her bakımdan (zenginlik, makam, alışkanlık, karakter vb.) kendilerine uygun kimseleri seçmelidirler.
10	Demir tavında dövülür.	Açgözlülük insanı küçük çıkarlar peşinde koşturur; onu tehlikelere iter, felâketlerle karşı karşıya bırakır ve zarar görmesine yol açar.
11	Dost kara günde belli olur.	Biz işi bizden daha iyi yapan çıkabilir, bu sebeple bu işi en iyi ben yaparım dememeliyiz.
12	El elden üstündür.	İyi, mutlu günlerimizde yanımızda olan dostlarımız kötü günümüzde de yanımızdalarsa o zaman o dostlar gerçek dosttur.
13	Gönül ferman dinlemez.	Apaçık ortaya çıkan belli gerçekler karşısında duraksamak, ayrıca bir açıklama yapmaya kalkışmak yersizdir.
14	Görünen köy kılavuz istemez.	Ne denli engel, ne denli yasak konursa konsun gönül sevdiğinden asla vazgeçmez.

DEYİMLER ÇALIŞMA KÂĞIDI

1. Aşağıdaki deyimleri ve anlamlarını eşleyiniz. (Eşlemeyi aşağıya yapınız.)

1	Dilinde Tüy Bitmek	a. Birisini Evlendirmek
2	Ağzında Bakla İslanmamak	b. Davranışlarında Aşırılığa Kaçmamak
3	Çenesi Düşmek	c. Yardım Etmek
4	Diş Geçirememek	ç. Çok Önemsiz ya da Çok Az
5	Elinden Tutmak	d. Kurnaz, Becerikli, Çıkarıcı
6	Ayak Diremek	e. Hiç Sır Saklamamak
7	Devede Kulak	f. Yaşayacak Az Zamanı Kalmış Olmak
8	Ağır Başlı Olmak	g. Çok Gürültü Etmek
9	El Üstünde Tutmak	ğ. Bir Şeyi Tekrar Tekrar Söylemekten Usanmak
10	Baş Göz Etmek	h. Çok Konuşmak
11	Aklı Yatmak	ı. İnat ve Israr Etmek
12	Ortalığı Ayağa Kaldırmak	i. Bir Kimseye Çok Saygı ve Sevgi Göstermek
13	Anasının Gözü	j. Gücü Yetmemek
14	Bir Ayağı Çukurda Olmak	k. Bir İşin Olabileceğine İnanmak

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14.

2. Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını karşılıklarına yazınız.

1	Bin dereden su getirmek	
2	Gözlerine İnanmamak	
3	Dut Yemiş Bülbüle Dönmek	
4	Çantada Keklik	
5	Can Evinden Vurulmak	
6	Dudak Bükme	
7	Ağırdan Almak	
8	Soluk Aldırmamak	
9	Kulp Takmak	
10	Baltayı Taşa Vurmak	
11	Kulak Kesilmek	
12	Göz Gezdirme	

3. “Dikili bir ağacı olmamak” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağaç dikmemek
- B) Ağaçları sevmemek
- C) Hiçbir mala sahip olmamak
- D) Ağaç dikmeyi bilmemek

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen deyim, açıklamasıyla çelişir?

- A) Ağız ağza vermiş, gizli gizli konuşuyorlar.
- B) Ağız birliği etmişler, aynı açıklamaları yapmışlardı.
- C) Çok güzel konuşmuş, ağzına geleni söylemiştir.
- D) Başına gelenlerden ağzı yanmış, her şeyi incelemeye karar vermişti.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim yanlış kullanılmıştır?

- A) Utanmazın tekidir, yüzüne tükürsen yağmur yağıyor sanır.
- B) Öyle korktum ki o an yer yarılrsa da içine geçseydim.
- C) Ağzı çok sıkıdır, ser verir sır vermez.
- D) Böyle yalın ayaklara laf düşürüyorsun.

Aşağıdaki deyimlerle karşılıklarını örnekte olduğu gibi eşleştiriniz.

1-dilinde tüy bitmek	() birisini evlendirmek
2-ağzında bakla ıslanmamak	() ciddi olmak, davranışlarda aşırıya kaçmamak
3-çenesi düşmek	(5) yardım etmek
4-diş geçirememek	() çok önemsiz ya da çok az
5-elinden tutmak	() kurnaz, becerikli, çıkarıcı
6-ayak diremek	() hiç sır saklamamak
7-devede kulak	() yaşlı, yaşayacak az zamanı kalmış olmak
8-ağır başlı olmak	() çok gürültü etmek
9-el üstünde tutmak	() bir şeyi tekrar tekrar söylemekten usanmak
10-baş göz etmek	() çok konuşmak
11-aklı yatmak	() inat ve ısrar etmek
12-ortalığı ayağa kaldırmak	() bir kimseye çok saygı ve sevgi göstermek
13-anasının gözü	() gücü yetmemek
14-bir ayağı çukurda olmak	() bir işin olabileceğine inanmak

1-karşı gelmek	() ateş püskürmek
2-bir iş sahibi olmak	() baklayı ağzından çıkarmak
3-çok sıkıntı çekmek	() başının etini yemek
4-dalavereli işler yapmak	() dil uzatmak
5-açıkça söylemeyi göze alamadığı bir şeyi dayanamayıp sonunda söylemek	() başvurmak
6-bir mala değerinden fazla para istemek	() kafa tutmak
7-bir konuda çok ısrar etmek	() dolap çevirmek
8-bir işin yapılması için bir kişiye ya da kuruluşa danışmak	() aklını başına toplamak
9-değerini, önemini yitirmek	() birbirine girmek
10-kendisini ilgilendirmeyen işlere karışmak	(2) bir baltaya sap olmak
11-çok kızgın olmak	() anası ağlamak
12-akılsızca ve çılgınca davranışlarda bulunmaktan kendini kurtarmak	() burnunu sokmak
13-tartışmak, kavga etmek	() anasının nikâhını istemek
14-bir kimse için kötü şeyler söylemek	() gözden düşmek

NESNEL VE ÖZNEL YARGILAR ÇALIŞMA KÂĞIDI

Nesnel Yargı: Kişiden kişiye değişmeyen, doğruluğu ya da yanlışlığı kanıtlanabilen yargılara “nesnel yargı” denir.

Yaban romanını, Yakup Kadri KARAOSMANOĞLU yazmıştır.

Atatürk, 1881 yılında doğmuştur.

Öznel Yargı: Kişiden kişiye değişebilen yargılardır. Öznel yargılar kanıtlanamaz, kişisel duyguları anlatır.

Hayvanların en sevimlisi kedir.

Akşam TV’ de ilginç bir film vardı.

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümledeki yargı öznel ise yandaki kutucuğa Ö, nesnel ise N yazınız.

- 21 Mart ve 23 Eylül tarihinde gece gündüz süresi eşittir.
- Baharda burası cennet kadar güzeldir.
- Denizler, karalara göre daha geç ısınır ve daha geç soğur.
- İki şehir arasındaki mesafe 100 km’ dir.
- Bu kitapta Cumhuriyet sonrası Türk şiirinin en güzel örneklerini bulabilirsiniz.
- Çalığışu’nda, Feride adlı genç bir öğretmenin Anadolu’ da yaşadıkları anlatılıyor.
- Mehmet Akif Ersoy’ un üç şiir kitabı var.
- Halide Edip, romanlarında etkileyici bir dil kullanmıştır.
- Ansızın bastıran kar, güzelim çiçekleri öldürdü.
- Deniz seviyesinde su 100 C° de kaynar.
- Yeşil sarı ile mavinin karışımıdır.

ÖZNEL VE NESNEL YARGI BİLDİREN CÜMLELER

	CÜMLELER	ÖZNEL	NESNEL
1-	Yazar, bu romanından sonra peş peşe altı oyun yazdı.		X
2-	Bu, sanatçının en son çıkan şiir kitabıdır.		
3-	Hikâyeciliğimizdeki en başarılı dönem o yıllardı.		
4-	En güzel yıllarımı o köyde geçirdim.		
5-	Filmde olaylar küçük bir kasabada geçiyor.		
6-	Şehirde yaşamak köyde yaşamaktan daha zordur.		
7-	Çatık kaşları, yaralı yüzüyle insanı ürküten bir havası vardı.		
8-	Romanın sonunda kahramanların hiçbiri umduğunu bulamıyor.		
9-	İzmir, tarihi ve doğal güzellikleriyle eşsiz bir şehrimizdir.		
10-	Aruz ölçüsüyle yazılan şiirde nazım birimi dördlüktür.		
11-	Turizm gelirleri geçen yıla oranla yüzde 5'lik bir artış göstermiştir.		
12-	Konferansa katılanların saçma sapan fikirleri beni iyice sıkımtı.		
13-	Türkiye'nin en güzel şehri Bursa'dır.		
14-	En sevdiğim ders Türkçedir.		
15-	Romanda anlatılanlar Kurtuluş Savaşı yıllarında geçiyor.		
16-	Sıcak havalarda gezmeyi çok severim.		
17-	Necip Fazıl'ı sevmemek mümkün mü?		
18-	Okumak zevkli bir uğraştır.		
19-	Oyundaki olaylar, üç bin kişilik bir kasabada, bir çiftlikte geçiyor.		
20-	Bir kütüphane bin hapisane kapatır.		
21-	Şair söyleyiş güzelliğiyle türkü tadında bir şiir sunuyor bize.		
22-	Dört perdede oluşan bu oyunda yazar, aile bireyleri arasındaki sorunları anlatır.		
23-	En büyük şairimiz Yahya Kemal'dir.		
24-	Sinema tiyatrodan daha zevklidir.		
25-	Romanda üç erkek bir kadın kahraman var.		

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “nesnel yargı” söz konusu değildir?

- A) Dünya nüfusu yıllardır hızla artıyor.
- B) Kitapçılık zevkli birkaç meslekten biridir.
- C) Konya, Türkiye'nin tahıl ambarıdır.
- D) Einstein, atomun parçalanabileceğini kanıtlamıştır.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde cümleyi söyleyenin düşüncelerine yer verilmiştir?

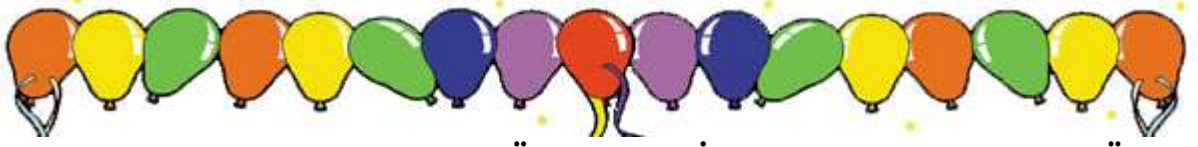
- A) Çocuk okula yeni başladı.
- B) Ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrilidir.
- C) Herkes o genci birbirine soruyordu.
- D) Güzelim ormanlarımızı yakıyorlar.

ÖZNEL VE NESNEL ANLATIM ÇALIŞMA KÂĞIDI

	CÜMLELER	ÖZNEL	NESNEL
1-	Metaller ısınınca genişir.		
2-	O çocuğun gözleri güzeldi.		
3-	Bu şiir 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.		
4-	Ağacın yaprakları sararmıştı.		
5-	Söyleyişine her yönden özen gösteriyor.		
6-	Anlatımında süsten, özentiden kaçınmıyor.		
7-	Dün gece karın yağışı çok hoştu.		
8-	Kutuplardaki buzların erimesiyle denizlerin seviyesi yükseliyor.		
9-	Yazar son denemesinde dilimizin güzelliklerinden bahsetmiş.		
10-	En etkili yayın aracı televizyondur.		
11-	Tavşanın sevimli kulakları vardı.		
12-	Çalığışu, Reşat Nuri'nin en çok okunan romanlarından biridir.		
13-	Öğrenci konuyu uzun anlattı.		
14-	En başarılı romancımız Ahmet Hamdi Tanpınar'dır.		
15-	Gezmeyi çok sevdiğini söyledi.		
16-	Öyküdeki kişilerin dördü kadın, üçü erkektir.		
17-	Şiir düz yazıdan daha etkileyicidir.		
18-	Sekizinci sınıfta okuyor.		
19-	Tiyatro bir toplumun kültür ölçüsüdür.		
20-	Yaz mevsimi insanı tembelleştirir.		
21-	Başarılı olmanın ilk şartı azimli olmaktır.		
22-	Elli tane tiyatro yazmış.		
23-	Toprakla uğraşmak insana huzur verir.		
24-	Bu hikâyede sokak çocuklarının hayatı anlatılıyor.		
25-	Beyaz renk tüm renklerden güzeldir.		
26-	Göreceksiniz bu maç berabere bitecek.		
27-	Romantizm klasisizme tepki olarak ortaya çıkmıştır.		
28-	Yaşamın temelinde karşılıklı sevgi ve saygı vardır.		
29-	Apartmanın beşinci katında oturuyorlar.		
30-	Herkesin iki gözü ve iki kulağı vardır.		

ÖZNEL VE NESNEL ANLATIM ÇALIŞMA KÂĞIDI

	CÜMLELER	ÖZNEL	NESNEL
1-	21 Mart ve 23 Eylül tarihinde gece gündüz süresi eşittir.		
2-	Baharda burası cennet kadar güzeldir.		
3-	Denizler, karalara göre daha geç ısınır ve daha geç soğur.		
4-	İki şehir arasındaki mesafe 100 km' dir.		
5-	Atatürk, 1881 yılında doğmuştur.		
6-	Mehmet Akif Ersoy' un üç şiir kitabı var.		
7-	Halide Edip, romanlarında etkileyici bir dil kullanmıştır.		
8-	Ansızın bastıran kar, güzelim çiçekleri öldürdü.		
9-	Deniz seviyesinde su 100 °C 'de kaynar.		
10	Yağışlı havalarda yollar daha kaygan olur.		
11	Ağrı Dağı, Erciyes'ten yüksektir.		
12	Yeşil sarı ile mavinin karışımıdır.		
13	Yaban romanını, Yakup Kadri yazmıştır.		
14	Hayvanların en sevimlisi kedidir.		
15	Akşam TV' de ilginç bir film vardı.		
16	Karanlık sokaklarda tedirgin olur insan.		
17	Yıllarca gurbet ellerde ailesini geçindirmek için çalışmış.		
18	Soğan salatasının tadına doyum olmaz.		
19	Araba sürmenin zevkini bisiklet sürmenin zevkine değişmem.		
20	Başarılı olmak için sürekli ders çalışmak gerekir.		
21	Bakışlar insanın duygularını ele verir.		
22	Akdeniz Bölgesi yurdumuzun güneyinde yer alır.		
23	Bu kitapta Cumhuriyet sonrası Türk şiirinin güzel örneklerini bulabilirsiniz.		
24	Bu şiiri okurken bir başka coşkuludur öğrenciler.		
25	Çalığıuşu'nda, Feride adlı bir öğretmenin Anadolu' da yaşadıkları anlatılıyor.		
26	Sinemadaki film bir harikaydı.		
27	Evimizin duvarı kâğıtla kaplıdır.		
28	O soruyu bazı çocuklar çözemedi.		
29	Kitabın yedinci ve sekizinci sayfaları kopmuştu.		
30	İstanbul'u Fatih Sultan Mehmet fethetti.		

SEBEP (NEDEN) – SONUÇ CÜMLELERİ VE AMAÇ – SONUÇ CÜMLELERİ

| | CÜMLELER | SEBEP
SONUÇ | AMAÇ
SONUÇ |
|-----|--|----------------|---------------|
| 1- | Hastalandığı için okula gelemedi. | X | |
| 2- | Yağmur yağmadığı için su sıkıntısı çekilecek. | | |
| 3- | Otobüse yetişmek için kahvaltı yapmadı. | | |
| 4- | Korktuğu için akşam dışarı çıkamıyor. | | |
| 5- | Kitap okumak için kütüphaneye gitti. | | |
| 6- | Sizi ziyaret etmek için evinize gelecek. | | |
| 7- | Derse geç kaldığından sınıfa alınmadı. | | |
| 8- | Derse geç kalmamak için acele ediyor. | | |
| 9- | Öğretmen, okula gitmek üzere evden çıktı. | | |
| 10- | Yalan söylediği için artık kimse ona güvenmiyor. | | |
| 11- | Yemek yapacağı için bakkaldan alışveriş yaptı. | | |
| 12- | Hırsız girmemesi için çelik kapı taktırdım. | | |
| 13- | İçeri girmek için zor kullandı. | | |
| 14- | Sepetteki yumurtalar kırıldığı için sepeti çöpe attım. | | |
| 15- | Hastalanmamak için kendine çok iyi bakıyor. | | |
| 16- | Sınavı kazanamadığı için üzülüyor. | | |
| 17- | Yemek yapmak için bakkaldan alışveriş yaptı. | | |
| 18- | Evinin yıkılmasına üzülen yaşlı kadın hastalandı. | | |
| 19- | Sular akmadığından saçını yıkayamadı. | | |
| 20- | Çok çalışmaktan yorgun düştü. | | |
| 21- | O beni aramadığından ben de onu aramadım. | | |
| 22- | Son kitabı pek tutmadı; çünkü dili çok ağır. | | |
| 23- | Bana oyuncak almadılar diye ağlıyor. | | |
| 24- | İyilik yapan iyilik bulur. | | |
| 25- | Davetsiz gelen döşeksiz oturur. | | |

1. Aşağıdakilerden hangisinde neden-sonuç ilişkisi kurulmuştur?

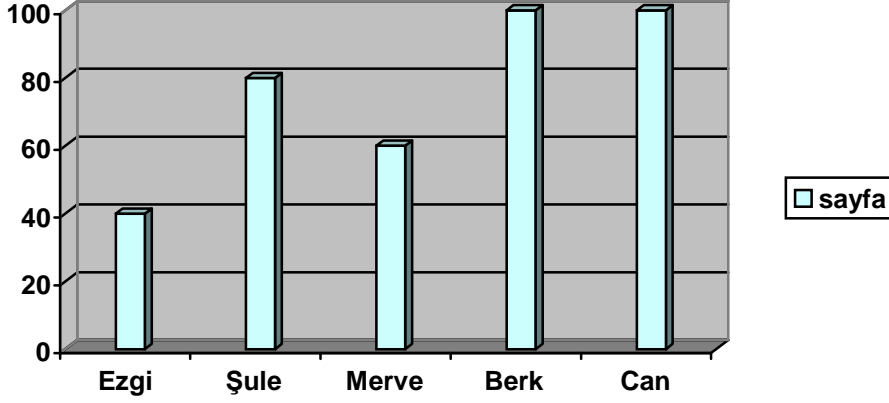
- A) Vaktinde çıktığı için ilk derse yetişti.
- B) Çabuk ol toplantıya yetişelim.
- C) Yağmur yağmazsa tiyatroya gideceğim.
- D) Onu görmek için yanına gittim.

2. Aşağıdakilerden hangisinde amaç-sonuç ilişkisi kurulmuştur?

- A) Hasta olduğu için ödevimi yapamadım.
- B) Sizleri görmek için buraya geldim.
- C) Çok yorulduğum için erkenden yattım.
- D) Sıkıcı olduğundan filmi sonuna kadar izleyemedim.

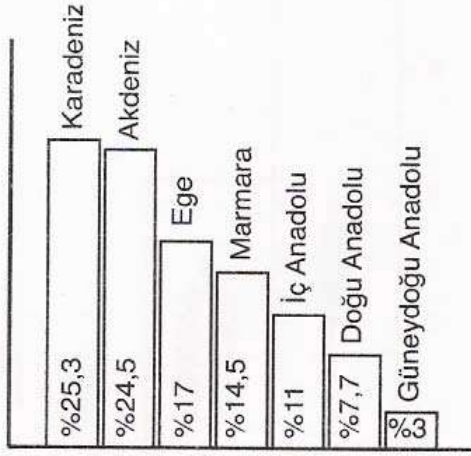
GRAFİK OKUMA ÇALIŞMA KÂĞIDI

SORU: Aşağıda Ezgi, Şule, Merve, Berk ve Can'ın bir haftada okuduğu sayfa sayısı ile ilgili bir grafik verilmiştir. Bu grafikten faydalanarak aşağıdaki cümlelerin başına doğru (D) veya yanlış (Y) yazın.

- () Şule, Ezgi'nin iki katı kadar okumuştur.
- () Merve, Şule'den az okumuştur.
- () Can, Ezgi'nin okuduğunun iki katını okumuştur.
- () Berk, Can'ın okuduğundan fazla okumuştur.
- () Berk, herkesten fazla okumuştur.
- () Ezgi ve Merve'nin okuduğu toplam sayfa Berk'in okuduğu sayfadan azdır.

SORU:

Yandaki grafikte, Türkiye'deki ormanların bölgelerimize göre dağılımı yüzde olarak gösterilmiştir. Buna göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- Orman bakımından en fakir bölgemiz Güneydoğu Anadolu'dur.
- Ormanların büyük bir kısmı kıyı bölgelerimizde yer almaktadır.
- Ağaç türleri bakımından en zengin olan bölgemiz Karadeniz'dir.
- Türkiye'deki ormanların yaklaşık yarısı iki bölgemizde bulunur.

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI ÇALIŞMA KÂĞIDI

Aşağıdaki paragraflarda düşünceyi geliştirme yollarından hangilerinin kullanıldığını paragrafların altındaki boşluklara yazınız. Her paragrafta bir düşünceyi geliştirme yolu kullanılmıştır.

- ❑ Bugünün gençliği, daha iyi yetişmiş ve daha kültürlüdür. Benim gençliğime kıyasla daha kolay yetişiyor gençler. Ancak bugünkü gençler bizim gençliğimize göre daha az okuyor. Bu da onların günümüz şartlarına göre daha fazla gelişmelerini engelliyor.
.....
- ❑ Birikimsiz yazarlık saman alevi gibidir. Saman alevi çabucak tutuşup yine çabucak söner. Yazmak için yeterli donanımına sahip olmayan birikimsiz yazarlar da parlamış olsalar bile elbet bir gün saman alevi gibi sönüp giderler.
.....
- ❑ Bir yerde sabit civata gibi dönüp duranların ne kendilerine ne de çevrelerindekiyle faydaları vardır. Oysa dünyaya bakalım; her şey değişir, durmadan yol alır. Su buhar olur, yağmura dönüşür; tohum, baş verir, çiçeğe dönüşür; civciv, pek cılız doğar, kocaman bir horoz olur. Dünyada hiçbir şey durmaz. Bu doğanın bir parçası olan insan neden dursun?
.....
- ❑ Destanlar, tarihten önce ve tarihin başlangıcı sırasında bir milletin geçirdiği maceraları, yetiştirdiği kahramanları; tabiat, kâinat ve toplum olayları hakkında düşündüklerini ve bunlar karşısında aldığı vaziyetleri anlatan dini ve kahramanlık hikâyeleridir. Bu destanların büyük bir kısmı İslamiyet'ten önceki dönemde oluşmuştur.
.....
- ❑ Anadolu'da yapılan el işlerinde bir süs varlığı olarak işlenen bitkilerin yörelere göre değiştiği, bir çiçeğin örnek alındığı görülür. Karadeniz köylerinde örülen oyalarda karanfil, zambak, sümbül, lale türünden özel bir ilgi ile yetiştirilen çiçekler görülmez. Güneydoğu Anadolu illerinde örülmüş bir el işinde ise findık yaprağı oyası aramak boşunadır.
.....
- ❑ Eğitim görmemiş insan ruhu işlenmemiş demire benzer; iyi bir ustanın eli değmedikçe insanda gizli olan renk ve güzellik ortaya çıkmaz.
.....
- ❑ Hedeflerimize ulaşmak için mutlaka çalışmalıyız. Çalışmadan hiçbir iş başarılamaz. Balzac: "Bilginin efendisi olmak için çalışmanın kölesi olmak gerekir." diyerek hedeflerimizi gerçekleştirmek için çalışmamız gerektiğini ifade etmiştir.
.....

❖ Türkçeden katledilip ölüme mahkum edilen kelimelerimiz, çok iyi bilinmelidir.Çünkü onlar savaşta birer birer şehit edilen neferlerimiz gibidir. Türkçe kurtarılmadan Türkiye kurtarılamaz.

❖

❖ Duymak, düşünmek, zengin bir hayal gücüne sahip olmak kuşkusuz önemli bir şeydir. Sanatçı, dünyayı başkalarından farklı gören insandır. Fakat duygularını dile getiremeyen bir kimseye de sanatçı denemez. Çok parlak hayalleri olduğu halde şiir yazamadığından yakınan ressam arkadaşına Mallerma, “Dostum, şiir hayallerle değil, sözcüklerle yazılır.” demiştir.

❖

❖ Falih Rıfkı Atay Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının gezi türünde en güçlü ve verimli yazı yazarlarından. Onun gezi yazıları sağlam ve çarpıcı gözlemlere dayanır. Reşat Nuri Güntekin ise daha çok bir romancı olarak ün yapmakla birlikte gezi türünde de renkli ve çarpıcı örnekler vermiştir.

❖

❖ En çok özlediğim şey neşe olmuştur. Sonraları mutlu oldum ama mutluluk, neşemin yanında güneşle elektrik gibidir. Mutluluğun hep bir nedeni vardır. Bir şeyler nedeniyle mutlu olunur. Varlığı dışardan bir olaya bağlıdır. Oysa neşenin belirli bir nedeni yoktur. Belki de hiç yoktan sarar seni. Varlığı güneşe benzer, kendi yüreğinin ısıyla yakar.

❖

❖ Bir tavus kuşunun vücudu, çocukları da büyükleri de hayran bırakmak için bezenmiş gibidir. Dişileri, erkekler gibi sadedir, erkekleriyse kadınlar gibi süslüdür. Yılanınkiler gibi yassı başlarının dörtte üçünü gözleri ve ucu sivri gagaları kaplar.

❖

❖ Olumlu düşünce ve hisler hayatımızdaki başarıların sonuçları değil, sebepleridir. Başarı, olumlu düşünceyi ve inancı pekiştirir. Büyük yarışmalarda kırılan rekorlar sonuçtur. Bunların sebebi olumlu düşüncedir. Olimpiyat sporcuları önce önlerindeki “inançsızlık engelini” kırarlar.

❖

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU (KALINLIK-İNCELİK) ÇALIŞMA

Kalınlık incelik uyumudur. İlk hecedeki ünlü kalınsa sonraki hecelerdeki ünlü de kalın, inceyse ince ünlü olur.

A,I,O,U → A,I,O,U
E,İ,Ö,Ü → E,İ,Ö,Ü

Öğütlerimiz Öğretmenim Öğrenci Koyunlar Konuşmacı

Kelimeleri büyük ünlü uyumuna göre inceleyiniz.

Sözcük	Uygun	Uygun Değil	Aranmaz	Sözcük	Uygun	Uygun Değil	Aranmaz
Telefon				Sorarken			
Anahtar				Yeşilimtrak			
Televizyon				Kahvehane			
Elektrik				Bakıyorum			
Makine				Tren			
Otomobil				Yöndeş			
Paket				Dışters			
Dolaplar				Yürürken			
Yolcular				Körfez			
Bakarken				Sabahleyin			
Sonraki				Paralel			
Biliyoruz				Giderken			
Sporcu				Gaziantep			
Geceleyin				Meslektaş			
Atatürk				Gecekondu			
Öndeki				Kadıköy			
Tüy				Dakika			
Vatandaş				Dıştaki			
Sanki				Serdar			
Alıyorsun				Sarımtırak			

ULAMA

Ünsüz harfle bittenden sözcükten sonra ünlü ile başlayan bir sözcük geldiği zaman ulama yapılır. İki sözcük arasında noktalama işareti varsa ulama yapılmaz.

Türk^uaskeri Mehmet AkifⁱErsöy

Aşağıdaki cümlelerde ulama olan yerleri gösteriniz.

- ³/₄ Salondan yemek odasına geçilir.
- ³/₄ Öpmek istediğiniz elin tokatıdır ki en çok acıtan.
- ³/₄ Geçen yıl, eylülde okullar açıldı
- ³/₄ Çağımız icatları, insana parmak ısırtır.
- ³/₄ Annem, ona çok iyi baktı.
- ³/₄ Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.

SERT ÜNSÜZLERİN YUMUŞAMASI (ÜNSÜZ DEĞİŞİMİ)

Süreksiz sessizlerle bittiren bir kelime sesliyle başlayan bir ek aldığıında sondaki sert sessizler yumuşar.

P - ç - t - k
↓ ↓ ↓ ↓
b c d g,ğ

Kitap - im → Kitabım
Ağaç - a → ağaca
Yurt - umuz → Yurdumuz
Renk - i → Rengi
Gelecek - im → Geleceğim

Uyarı: Özel isimlerde yumuşama sadece söyleyişte olur, yazıda olmaz.

<u>Yazılış</u>	<u>Söyleniş</u>
Gemlik'e	Gemliğe
Zeynep'in	Zeynebin
Ahmet'e	Ahmede

Uyarı: Tek heceli sözcüklerin bazıları yumuşar, bazıları yumuşamaz.

At-ım, Ek-i, Süt- ünü, Üç-üncü... (Yumuşamaz)
Dert- im, Çok- u, Et-eceğim, Kap-ı... (Yumuşar)

Aşağıdaki cümlelerdeki sert sessiz yumuşamasına uğrayan sözcüklerin altını çiziniz.

1. Güneşte fazla durduğu için kazağımın rengi soldu.
2. Yemekten sonra sokağa top oynamaya çıkacağım.
3. Çiviye takıldığı için çorabım yırtıldı.
4. Eczaneye ilacı almaya gittim.
5. Akşamki yemekte et olmadığı için, tabaktaki yemeğini yemedi.

Soru1: Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerden hangisinde sert sessiz harflerden biri yumuşamıştır?

- A) Yüzücünün kulaçları gittikçe yavaşlıyordu.
- B) Bugün işten çıkıp doğru evine gitti.
- C) Bu güzel sonuca ulaşacağını tahmin etmiyordu.
- D) Yazlık elbiselerini dolaptan çıkarıp giydi.

Soru2: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşaması görülen bir sözcük vardır?

- A) Tren istasyonunun yakınında bir evde otururduk.
- B) Her sabah trenin düdüğü uyandırırdı bizi.
- C) Babamın gelişini beklerdik sonra.
- D) Kendinden önce duyulan bir öksürük sesiydi baban.

Soru3: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşamasına uğramış bir sözcük yoktur?

- A) Bütün gün camdan sokağı seyretti.
- B) Karadeniz'deki en uç nokta İnceburun'dur.
- C) Bağa bak üzüm olsun yemeğe gözün olsun.
- D) Davul bile dengi dengine çalarmış.

SERTLEŞME (ÜNSÜZ BENZEŞMESİ)

Türkçe sözcüklerde sert sessizden sonra yine sert sessiz gelmelidir.

(F - S - T - K - Ç - Ş - H - P) + (c - d - g)

↓ ↓ ↓
ç t k

Sokak - da → Sokakta

Türk - ce → Türkçe

Bas - gı → Baskı

Diş - ci → Dişçi

Aşağıdaki paragrafta sert sessizlerin benzeşmesi kuralı uygulanmamıştır. Siz, yanlış yazılan yerleri aşağıdaki tabloda düzeltiniz.

Dedem etcil biri. Hep et yemek ister. Akşamki yemekde et olmadığı için, tabaktaki yemeğini yemedi. Gitti, kendine ayrıca yemek yaptı. Girişgen biridir dedem. Çekingenliği yoktur. Annem eskiden üzülse de artık yaptığı yemeklerin bazen yenmemesine alıştı. Bu yüzden dedemle aralarında küsgünlükler olmuyor.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Soru1: Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinde ünsüz benzeşmesi vardır?

- A) Koltuğun üstünde bir kedi vardı.
- B) Zilin sesini duyunca yerinden fırladı.
- C) Yaşadığı felaketi ağlayarak anlattı.
- D) Yardımları ihtiyaç sahiplerine dağıttılar.

Soru2: Aşağıdakilerin hangisinde sertleşme olması gerekirken yapılmamış?

- A) Dürüstce davranmak
- B) Mertçe söyleşmek
- C) Soğukça şakalar yapmak
- D) Çiftçi ile konuşmak

UYGULAMALAR

Aşağıdaki sözcüklere yanlarındaki ekleri getiriniz. Değişim yaşanıyor mu? Gösteriniz.

SÖZCÜKLER	EK	YENİ SÖZCÜK	SES DEĞİŞİMİ
kelebek	-den	kelebekten	d = t
ot	-cul		
kes-	-gin		
yat	-gın		
temizlik	-ci		
meslek	-daş		
memleket	-de		
bit-	-gi		
seç-	-gin		
tabak	-dan		
diş	-ci		
kork-	-du		
git-	-di		
balık	-cıl		
Beklet-	-di		

SES BİLGİSİ GENEL

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Aşağıda verilen cümlelerde altı çizili kelimelerde meydana gelen ses olaylarını yazınız.

1-**Gömleğimi** çok güzel ütülerim.

2-Öğretmen bizi **affetti**.

3-**Uçağa** ilk kez bindim.

4-**Birlikten** kuvvet doğar.

5-**Aklını** kullanan kişiler başarılı olur.

6-Sınavda **heyecanlandığı** için bazı soruları yapamadı.

7-**Bakımsızlıktan** ev harabeye dönmüştü.

8-Matbaanın bulunmasıyla okuma yazma oranı **arttı**.

9-Aşırı sıcaklar can **kaybına** yol açtı.

10-Yoğun kar yağışı nedeniyle yollar **trafiğe** kapatıldı.

11-Dostluğumu **reddetmeyin**.

12-**Kitapçı** bize yardımcı oldu.

13- Çocuk yeni okuluna **alışmıştı**.

14-Çocuklar parkta **oynuyor**.

15-Düşünce kardeşimin **omzu** çıkmıştı.

16-**Karanlıktan** seni görememişim.

17-Öğrenciler öğretmeni iyi **dinliyor**.

18-Gecenin **tadı** yok, farkında mısınız?

19-Yedi dağın **ciceği** karışmış bu süte.

20-Bir **ayağı** sakat olduğundan yürürken zorluk çekiyordu.

21-Halk, hırsızları hemen **yakalıyor**.

22-Bu **mektubu** iki gün önce **yazmıştım**.

23-**Aracımızı** yolun kenarına park ettik.

SES BİLGİSİ ÇALIŞMA KÂĞIDI

Aşağıdaki tabloda verilen cümlelerde hangi ses olaylarının bulunduğunu uygun yerlere koyacağınız (X) işareti ile gösterin.

Cümleler	Ünsüz Yumuşaması	Ünsüz Benzeşmesi	Ünlü Düşmesi	Ünlü Daralması
Çocuk, dolapta kitabını arıyordu.				
Ufku yoğun bir sis tabakası sarmıştı.				
Gelecek hafta yolculuğa çıkmayı düşünüyoruz.				
Bu konudaki fikrimi size açıklamak istiyorum				
Sıcaktan bunalan insanlar sokağa çıkmışlardı.				
Yaşlı kadın, torununun elini tutmuştu.				
İşlerimizin çoğunu bu hafta bitirmeyi planlıyoruz.				
Boynuna atkısını sarıp başına beresini geçirdi.				
Kadın askerdeki oğlunu çok özliyordu.				
Çiçekçi, siparişlerimizi itinayla hazırlıyor.				
Sepette on iki yumurta vardı.				

“Mİ” ÇALIŞMA KÂĞIDI

“mi”nin kullanıldığı yerler ve yazımı

Konu özeti:”mi” cümlede dört görevde kullanılır.

1-Zaman anlamı verir.

ÖR: Yağmur yağdı mi ortalık güzel kokar.(Yağmur yağdığı zaman ortalık güzel kokar.)

2-Pekiştirme anlamı verir.

ÖR: Güzel mi güzel bir çanta aldım.(Güzel değil, çok güzel bir çanta aldım.)

3-Soru anlamı verir.

ÖR: Bu gün yazılımız var mi?

4-Şaşma anlamı verir.

ÖR: Sen de mi geldin!

YAZIMI: Tüm “mi”ler sözcükten ayrı yazılır.

Aşağıdaki örnek cümlelerin karşısına “mi”nin hangi görevde kullanıldığını yazınız.

Cümle	Görevi
Bayram yaklaştı mi heyecanlanırım	
Bu defter senin mi?	
Telefon çaldı mi hemen açarım.	
Ablan sözünü tutar mı?	
Mavi mi mavi bir gökyüzü.	
Soğuk mu soğuk bir hava.	
Kardeşim ağladı mi herkes yanına koşar.	
Aydan bizi bekler mi?	
Ağzı sıkı mi sıkıdır.	
Ali dersleri bitti mi sokağa çıkar.	
Geniş mi geniş bir ev aldık.	
Duyduklarım doğru mu?	
Bu elbise eski mi eski.	
Ne zaman geleceğini söyledi mi?	
Soğuk mu soğuk bir rüzgar esiyor.	
Akşam odlumu herkes evine gitmeli.	

Aşağıdaki cümlelerde “mi”nin yazımını kontrol ediniz, yanlış yazılanları düzeltiniz.

- 1-Söyledikleri doğrumu doğru.....
- 2-Sence buluşmaya gelirmi.....
- 3-Buraya geldi mi ona uzun uzun sarılacağım.....
- 4-Uzunmu uzun bir boyu var.....
- 5-Bekledimmi gelmez işte.....
- 6-Çocuk mu çocuk hareketleri var.....
- 7-Sence söylediklerimi duydu mu?.....
- 8-Ona baktımmı ne dediğimi anlar.....
- 9-Gözlerim mi çok güzel?.....
- 10-Kıskançmı kıskanç bir kocası var.....

Soru: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Pazardan birşeyler alacağım.
- B) Ya benimle gelirsın yada evde oturursun.
- C) Etrafta bir takım insanlar var.
- D) Sınava giren herkeze başarılar dilerim.

“DE” ÇALIŞMA KÂĞIDI

“de”nin görevleri ve yazımı

Konu özeti:”de” cümlede iki şekilde kullanılır.

1-Bağlaç olan “de”:Sözcükten ayrı yazılır. Bağlaç olan “de” , “da” biçiminde kullanılabilir.

Ama asla ta, te biçiminde yazılamaz. Cümle içinde üzerini kapattığımızda yani “de”yi cümleden çıkardığımızda anlam bozulmuyorsa bağlaç görevinde kullanılmıştır.

ÖR: Ben de sizinle geleceğim. (Ben sizinle geleceğim.) “de” yi çıkardığımızda anlam bozulmadı.

2-İsmin hal eki olan “de”:Sözcüğe bitişik yazılır. Ek olan “de, da, te, ta” biçiminde kullanılabilir. Cümleden çıkardığımızda anlam bozulur.

ÖR: Senin istediğin kitap bende var.(Senin istediğin kitap ben var.)Çıkardığımızda anlam bozuldu. Kardeşim sokakta top oynuyor.

Aşağıdaki cümlelerde “de” nin yazımına dikkat ederek, yanlışları düzeltiniz.

- 1-Gözlerim de çapaklanma var.....
- 2-Aynur’da bunu istiyor.....
- 3-Annem ve babam da bizimle gelecek.....
- 4-Kolyem sen de mi Leyla ?.....
- 5-Yapraklar da küçük küçük kurtlar var.....
- 6-Bu davete sen de gelmelisin.....
- 7-Bu konu kitap da yoktu.....
- 8-Yolda beni gördü ama selam vermedi.....
- 9-Karşı da birini gördüm.....
- 10-Tatil de ödevlerimide yapacağım.....
- 11-Tatilde bizde gelerseniz çok sevinirim.....

Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerlere uygun olan “de”yi koyunuz.

1	Seni..... üzmüşler.
2	Uzak..... bir köy var.
3	Gözüm.....gittikçe küçülüyorsun.
4	Ahmettakıma alındı.
5	Bebeğin.....bir hastalık varmış.
6	Bu kar.....kış..... hep çalıştı.
7	Bursa’ya Sema.....gelecek.
8	Ne oldu şimdi bu çocuğa?
9	İzmir’bir teyzem var.
10	Yanağım.....bir sivilce çıktı.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “de”nin yazımı yanlıştır?

- A) Öğrenciler içeride oturuyor.
- B) Onun kalemide kırık.
- C) Evde elektrik kesik.
- D) Bu havada insan yaşamaz.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “de”nin yazımı yanlıştır?

- A) Sınavı kazanamamaktan da korkuyor.
- B) Görüşmeyecektin de neden geldin?
- C) Sevildiğinin farkında da bu yüzdendir nazı.
- D) Benide daldırın deryalara.

“Kİ” ÇALIŞMA KÂĞIDI

“ki”lerin kullanıldığı yerler ve yazımı

Konu özeti:”ki”ler dört görevde kullanılır.

1-Sıfat yapan “ki”:Geldiği sözcüğü sıfat yapar. Bitişik yazılır. Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur. İsmi yerini ve zamanını gösterir.

ÖR: Bahçedeki çocuklar. (İsmi yerini gösterir.) (Hangi çocuklar? Cevap: Bahçedeki. İsmi niteliyor. (Bahçe çocuklar) Çıkarıldığında anlam bozuluyor.

ÖR: Yarınki maçı izleyeceğim. (İsmi zamanını belirtiyor.)

2-Zamir olan “ki”:İsmi yerine kullanılır. Çıkarıldığında anlam bozulur. Cümleye bitişik yazılır.

ÖR: Aylin’in ki çok güzel.(Aylin’in çantası, kalemi, elbisesi gibi isimlerin yerini tutar.)Aylin’in çok güzel.(Anlam bozuluyor.)

3-Bağlaç olan “ki”:Ayrı yazılır. Çıkarıldığında anlam bozulmaz.

ÖR: Bu kadın ki kocasının her şeyine katlanmıştır.(Bu kadın, kocasının her şeyine katlanmıştır.)

4-Kalıplaşmış “ki”: Türkçedeki bazı kiler kalıplaşmıştır. Bitişik yazılır.

ÖR: belki, oysaki, mademki, halbuki, çünkü, sanki

Aşağıdaki “ki”leri doğru biçimde yazınız.

- 1-Sokakta ki evsizlere acıyorum.....
- 2-Evde kileri ancak kurtarabildik.....
- 3-Önce yemeğini yeki aç kalma.....
- 4-Bunu böyle bilki yalan söylemedim.....
- 5-Arabada onun kini unutmuşum.....
- 6-Yazıda ki hataları bulun.....

Aşağıdaki cümlelerdeki “ ki”lerin görevlerini karşılama yazın.

1	Sendeki küpeler altın mı?	.
2	Şöyle gel ki yüzünü göreyim.	
3	Baktım ki bu iş böyle olmayacak.	
4	Elindekini yere bırak hemen.	
5	Evdeki hesap çarşıya uymadı.	
6	Belindeki kemeri çok beğendim.	
7	Teyzeminki çok daha yeni.	
8	Gözlerindeki heyecan beni etkiledi.	
9	Yarın giderken onunkini alırsınız.	
10	Okulda dolaptaki kitapları çalmışlar.	
11	Yarın belki gelirim.	
12	Masanın üzerindeki getirir misin?	

1. Aşağıdakilerin hangisinde “ki”nin yazımı yanlıştır?

- A) zannediyorum ki bu soru, böyle çözülür.
- B) O kadar yabancı sözcük kullanılmış ki!
- C) Görülüyorki siz de bundan etkilenmişsiniz.
- D) Tiyatrodaki durgunluk giderilebilir.

2. Aşağıdakilerin hangisinde “ki”nin yazımı yanlıştır?

- A) Yoldaki çukurlar gün geçtikçe artıyor.
- B)Akşamki yemek bir harikaydı.
- C) Sanki seni bir yerden tanıyorum.
- D) Senin ki daha güzel sanırım.

YAZIM KURALLARI İLE İLGİLİ ÇALIŞMA YAPRAĞI

Cümledeki yazım yanlışlarını bulup düzeltiniz.(Yazım yanlışı olmayan birkaç cümle de var.)

- 1)Muğla'lı arkadaşım beni ziyaret etti.
- 2)Bu gün oniki yaşına girdi.
- 3)Yalınış cevaplar verdiğini duyunca çok üzüldü.
- 4)17.'inci asırda Batı dünyasında gerçekleşen "bilimsel devrim" herşeyi deneye dayandırıyor.
- 5)Onu af etmekle hata yaptın.
- 6)1923'de ilan edilmişti Cumhuriyet.
- 7)22 ocak Salı günü doğmuştu.
- 8)Okuduğu şiir güzelmigüzel.
- 9)Kablumbağa gibi yavaş,yavaş geliyordu.
- 10)Ağrı dağına çok kar yağdı.
- 11)Ali kitap'sız okula geldi.
- 12)Fatma teyze yalnız yaşıyordu.
- 13)Babam ankaraya gidecek, çok üzülüyorum.
- 14)Bu akşam herkez Duru'larda toplanacak.
- 15)Asla Mehmetçik'ler ölmez.
- 16)Defterini alda sınıfa gir.
- 17)Bu millet nice Fatih'ler yetiştirecek.
- 18)Annem hastaydı,iğileşti.
- 19)Ahmet Haşim'in Merdiven Şiiri'ni çok seviyorum.
- 20)Tarık Buğra'nın küçük ağa en iyi romanıdır.
- 21)Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girdi.
- 22) Parayı Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na bağışladı.
- 23)Sözcüğün yazımı içi TDK'na baktın mı?
- 24)OKS'nda 1.'inci geldi.
- 25)Atatürk 29 ekim 1923'de Cumhuriyet'i ilan etti.
- 26)Biz ailemle beraber Pazar günü pikniğe gideceğiz.
- 27)Ben 28 mayıs Perşembe günü doğdum.
- 28)Babam iki kilogram elma almış.
- 29)Annem 10 metrelik bir masa örtüsü dikmiş.
- 30)Bizim en önemli padişahımız ikinci Mehmet'tir.
- 31)Benim bankaya tam üç yüz YTL borcum var.
- 32)Biz dün Ali dayıya yemek yemeye gitdik.
- 33)Ayşede bize gelecekmiş.
- 34)Antalya'daki deniz bir başka ...
- 35)Bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı!
- 36)Kitabın dördüncü baskısını yaptık.
- 37)Cevizleri 6'şar 6'şar paylaştık.
- 38)Gönülümü çok kırdın,seni asla af edemem.
- 39)Düpe düz hırsızlık yapmış işte!
- 40)Anadolu'nun doğusu da bizim,Batı Anadolu'da bizim.
- 41)Her zaman güneş doğudan doğar,batıdan batar.
- 42)Ben güneşsiz yaşayamam.
- 43)Seni Dünya'lar kadar seviyorum.

NOKTALAMA İŞARETLERİ ÇALIŞMA KAĞIDI

1- Aşağıdaki paragrafta parantez içlerine uygun noktalama işaretlerini yerleştiriniz.

Çocuk () yüzükoyun halinin üstüne yatmıştı () Önünde haftalık dergi vardı () Ablası sordu () () Ne okuyorsun Can ()
() Bir şey okumuyorum () Bilmece çözüyorum ()
() Bilmece mi ()

2- Aşağıdaki paragrafta parantez içlerine uygun noktalama işaretlerini yerleştiriniz.

Yarın saat kaçta buluşacaksınız ()

Oh be nihayet işim bitti ()

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden ()

Zihnimi karıştıran bu düşüncelerden kurtuldum ()

Okuduklarıma şu örnekleri verebilirim ()

Dolaptaki kazağı verir misin ()

Biz ders çalışacağız ()

Ne verersen elinle () o gelir seninle

Ayşe ()nin kalemi kırıldı

Mısra sonlarındaki ses benzerliğine () kafiye () denir

3- Aşağıdaki yazıda, virgül ve iki nokta işaretleri konmamıştır. Belirtilen yerlere uygun işaretleri yazınız.

Ders bitti () hepimiz yerimizden sessizce ayrıldık () Sıranın üzerine çıkan çocuk () öğretmene yaklaşip titreyen bir sesle ()
—Benim suçumu bağışlamanızı diliyorum () öğretmenim () dedi
Öğretmen () onu alnından öperek ()
—Haydi gidiniz () çocuğum! Dedi.

4- Aşağıdaki yazıda virgül ve ünlem işaretleri konmamıştır. Belirtilen yerlere uygun işaretleri yazınız.

“Kollarını () ayaklarını oynatarak batmamaya çalışıyordu. Tuzlu sular () ağzından () burnundan girip midesine doluyordu. Gücünün yettiği kadar:
—İmdat () İmdat () Kurtarın beni () İmdat () ... diye bağırmaya başladı.”

KÖK – EK (ÇEKİM – YAPIM EKİ) ÇALIŞMA KAĞIDI

KÖK: Kelimenin anlamı ve yapısı bakımından parçalanmayan en küçük şekline kök denir.

Dörde ayrılır:

1. **İsim Kökü:** kağıt, kalem, masa, silgi...

2. **Fiil Kökü:** gel-, git-, tut-, bak- ...

3. **İkil (ortak-sesteş) Kök:** at(hayvan) ve at-, gül(çiçek) ve gül-, yaz(mevsim) ve yaz- ...

4. **Yansıma Kökü:** Doğadaki seslerin kökü. İsim kabul edilir. Örnek: pat, çat, miyav, hav...

ÇEKİMEKİ: Sözcükte anlam ve tür değişikliği olmaz. Çoğul eki, hal ekleri, tamlama ekleri, iyelik eki, kişi ekleri, kip ekleri çekim ekleridir. Örnek: kalemler, kalemim, kitapta, gelmiş...

YAPIM EKİ: Sözcükte anlam değişir. Bazen tür de değişir. Tür değişiyorsa kesinlikle yapım ekidir. Türkçede bir sözcük yapım eki alırsa türemiş olur. Ayrıca yapım eki alan bir sözcük gövde olur. Örnek: simitçi, kalemlik, Bursalı, gözlük, bilgi...

Bilgi: Türkçede çekim ekinden sonra yapım eki gelmez. (KÖK+YE+ÇE)

1. Aşağıdaki sözcükleri kök, ek ve ne eki olduğunu yazınız.

Sözcük (Kelime)	Sözcüğün Kökü	Sözcüğün Aldığı Ek	Yapım Eki	Çekim Eki
Yolcu	Yol	-cu	X	
Koştı	Koş-	-du		X
Çalışmış				
Bolulu				
Anahtarlık				
Dünyaya				
Kovdu				
Sokaklar				
Öğretmen				
Noktayı				
Çaycı				
Silgi				
Çocukta				
Annemden				
Balıkesirli				
Satıcı				
Uyumuşum				
Kaşıkçı				
Hızlı				
Filmin				
Kalemlik				
Türkçe				
Çalışkanlar				
İyileşiyor				
Baktım				

2. Aşağıdaki sözcükleri basitlik türemişlik bakımından inceleyiniz.

	Basit Kelime	Türemiş Kelime
* <u>ev</u> - <u>ci</u> - <u>lik</u> →	☐	☐
* <u>oyun</u> - <u>cak</u> - <u>lar</u> →	☐	☐
* <u>elbise</u> - <u>si</u> - <u>ni</u> →	☐	☐
* <u>balık</u> - <u>lar</u> - <u>ın</u> →	☐	☐

3. Aşağıda verilen kelimelerin kök (K) veya gövde (G) olduklarını belirtiniz.

balık()	hayranlık()	fırıncı()
arkadaşım()	duvar()	bilgiç()
avuç()	saatler()	bakmış()
bilgin()	yapışkan()	tahta()

4. Aşağıdaki isim ve fiil köklerine uygun yapım eklerini getirerek yeni kelimeler türetiniz.

perde..... su..... koş-..... sil-..... yaz-.....

Soru1. Aşağıdakilerden hangisi sadece yapım eki almıştır?

- A) Yazlıkta B) Oyunculuk
C) Kalemlikler D) Kapıcımız

Soru2. Aşağıdakilerden hangisi yapım eki almıştır?

- A) avcı B) Bacı C) acı D) Tacı

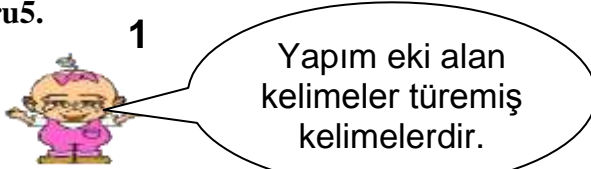
Soru3. Altı çizili kelimelerin hangisinde soyut bir sözcük yapım eki olarak somutlaşmıştır?

- A) Yazlık bir ev yaptırmalıyım.
B) Bahçedeki korkuluğu gördün mü?
C) Seninle sonsuzluğa gidelim.
D) Bahçelik bir arsa bulamadım.

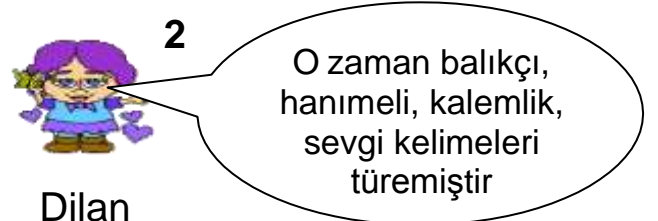
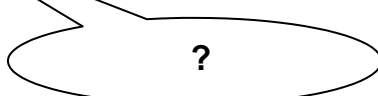
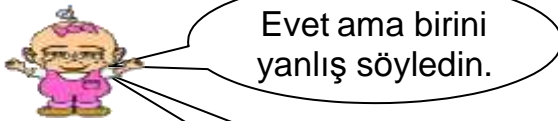
Soru4. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi türemiş yapı değildir?

- A) Yanlış yapmak her zaman olağandır.
B) Yalnız insan mutsuz insandır.
C) Bu kadar da savruk olunmaz ki!
D) Bunun sebebinin ne olduğunu biliyorum.

Soru5.

Cengiz

Dilan

Yukarıdaki konuşmada Cengiz'in Dilan'a cevabı ne olabilir?

- A) balıkçı B) hanımeli C) kalemlik D) sevgi

KÖK VE EKLER

ÇALIŞMA KAĞIDI

Kelimeler	Kelimenin Kökü	Aldığı Ek	Yapım Eki	Çekim Eki
1-Evler				
2-Kulaklık				
3-Kitabım				
4-Geldi				
5-Simitçi				
6-Sevgi				
7-Boylu				
8-Koşmuştuk				
9-Yapıt				
10-Uslu				
11-Bilgi				
12-Doğum				
13-Sıcaklar				
14-Silgi				
15-Tenekeler				
16-Defterim				
17-Geçit				
18-Yangın				
19-Rengi				
20-İzmir'e				
21-Emeksiz				
22-Güneşten				
23-Seçki				
24-Yaygın				
25-Bahçemiz				
26-Görgü				
27-Zeytinlik				
28-Kâğıdı				
29-Duygu				
30-Saatin				
31-Öğretmen				
32-Bölge				
33-Olmuş				
34-Sonsuz				
35-Geleceğe				
36-Çizin				
37-Yurdum				
38-Savaşçı				
39-Koku				
40-Sizde				

KÖK VE EK ÇALIŞMA KÂĞIDI

SÖZCÜKLER	İSİM KÖKÜ	FİİL KÖKÜ	YAPIM EKİ	ÇEKİM EKİ
Bilim				
Kilimler				
Gözlükte				
Ölüm				
Gülüm				
Sivaslılar				
Uçakta				
Yaşıtım				
Düşüncesi				
Yurттаş				
Tutsaklar				
Kitabım				
Kaçaklar				
Doğuda				
Karasal				
Sormalı				
Bölüştü				
Birinciler				
Türkçemiz				
Okunuyor				
Maçta				
Unutkan				
İkizler				
Buluş				
Koşuşuyor				
Sonsuza				
Görüşecek				
Delirmiş				
Gerilmiş				
Sabahleyin				
Fışkırdı				
Hıçkırılmış				

KÖK VE EK ÇALIŞMA KÂĞIDI

(İsim ve Fiil Kökleri)

Sevgili çocuklar, aşağıdaki sözcükleri inceleyiniz. İsim köklerini isim çiçeğine, fiil köklerini fiil çiçeğine yazınız. Hadi bakalım, kolay gelsin...

SÖZCÜKLER

Merdiven

Öğrenci

Giriş

Çocukluk

Doğu

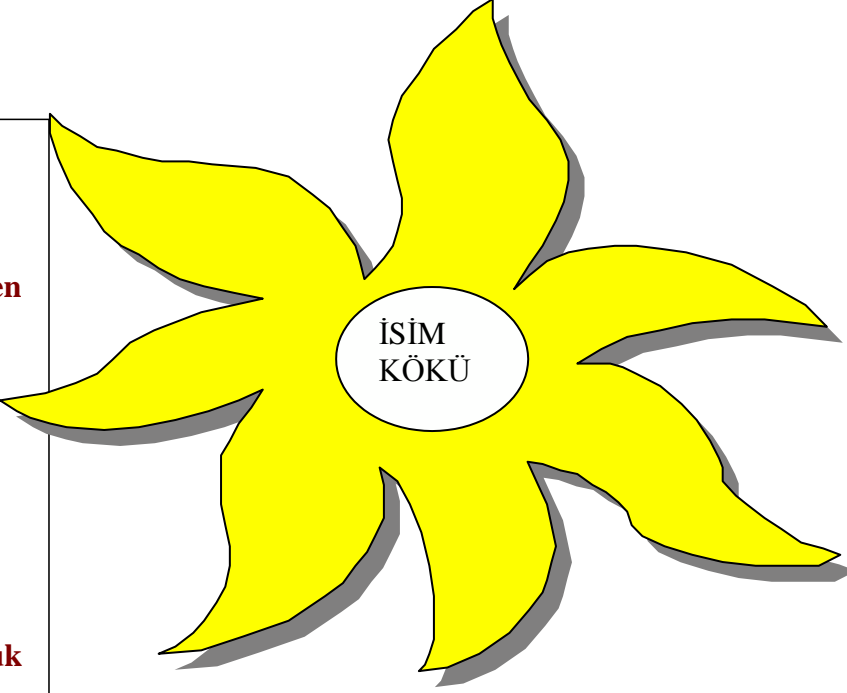
Sezgin

Sevmiyor

Korkunç

Gözlüyor

Yaşlanmış

SÖZCÜKLER

Çiçeklik

Yazı

Yatalak

Batak

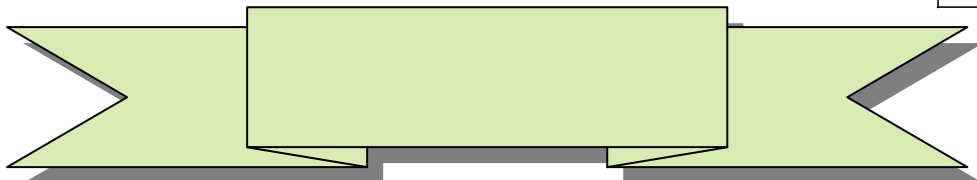
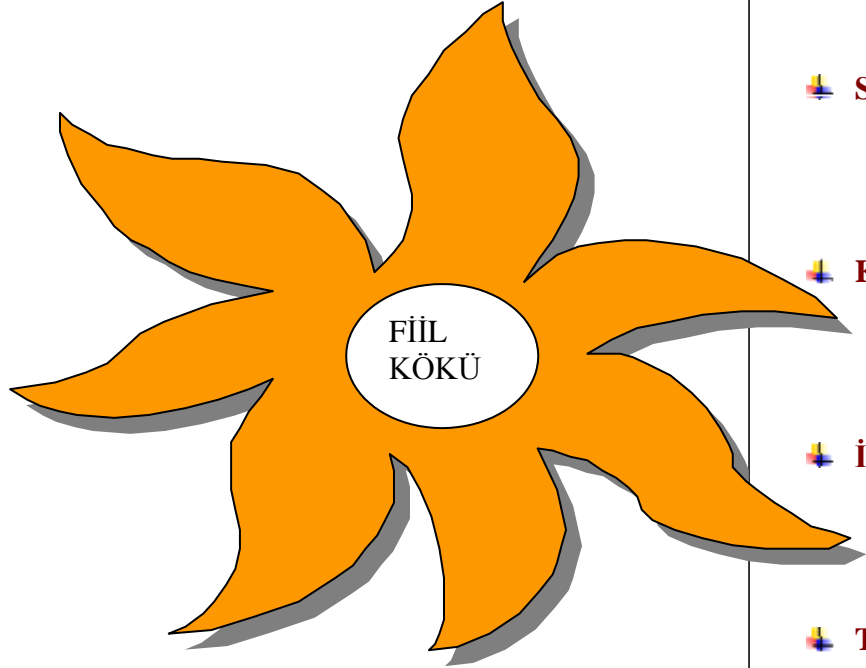
Sözlük

Sulamak

Karaladı

İsimlik

Taşlaşmış

KÖK VE EK ÇALIŞMA KÂĞIDI

Sevgili çocuklar, kökler ve ekler benden yeni kelimeler türetmek sizden.....

*genç * vefa *güzel
*ev
* son * Hülya
* arka
*bil- *ince * gez-
* beş * kan *böl- * koş-
*göz
*duy- *sat- *sev- *kira
*kir *fiş *yok
*deli *seç-
*say- * mavi *su *Türk
* çık- *al-

-ış -çe -kır
-imsi -man -im
-lik -suz -a -luk
-inç -cik -ar -gin
-ıcı -li -ge -cil -sız
-gil -daş -er -le -gu
-r -cı -üm -uş

K

ö

E

K

K

HAL EKLERİ ÇALIŞMA

Aşağıdaki kelimelere hal ekleri getirerek tablodaki yerlerine yazınız.

Kelimeler	Yalın Hali	Belirtme Hali	Yönelme Hali	Bulunma Hali	Ayrılma Hali
Silgi					
Okul					
Ev					
Televizyon					
Masa					
Kalem					
Mektup					
Kitap					
Sunucu					
Yazıcı					
Simit					
Sınıf					
Ağaç					
Ben					
Pencere					
Yazar					
Şiir					
Roman					
Şair					
Dersi					
Türkçe					
Soba					
Resim					
Gömlek					
Ankara					
Ders					
Kütahya					
Mutluluk					
Korku					
Sağlık					
Kağıt					
Dert					
Koltuk					
Bulut					
Ses					

HAL EKLERİ ÇALIŞMA KAĞIDI

Aşağıdaki hikâyede boş bırakılan yerlere uygun olan hal eklerini getirerek hikâyeyi tamamlayınız.

KAR YOLLARI KAPLAMIŞTI

Bundan yirmi-yirmi beş yıl önceydi... Ben okul çağındaydım. Bir sabah uyandığımız..... annem:

"Bu sabah okul..... gidemezsiniz, çünkü kar bütün yollar..... kapamış..." diye odamız..... girdi.

Üç kardeşlik. Sıcacık sobalı oday..... Koştuğumuz..... lâpa lâpa yağan karın köşe başların..... sanki kardan duvarlar örmek..... olduğun..... gördük.

Annem:

"Pek ummuyorum ama, pencere..... kolların da, ekmek arabası gelirse, ekmek alalım" dedi.

Camın önün..... uzun zaman bekledim. Sokaklar bomboştu. Neden sonra, semtimizin fırınının çinko kaplı arabası görüldü. İyice yaklaştığın..... gözlerim..... inanamadım. Çünkü arabanın önün..... at yoktu. Arabacı atın yerin..... kendi geçmiş, soğuktan morarmış yüzü ile arabay..... çekerek geliyordu. Her zamanki ekmekçimizin atı ya hasta idi, yahut o hava..... hayvan..... kıyamamıştı. Fakat içindeki sorumluluk duygusu ile bütün bir mahalley..... ekmeksiz bırakmamak için, Allah bilir, çektiği yük..... belki de umursamıyordu.

Köşey..... geldiğin..... bakkal dükkânının..... bekleyen birkaç erkek ile pencere..... durum..... gören komşular sokağ..... fırlayıp arabay..... itelemey..... başladılar. Çocuk gözlerim..... yaşlar dolmuştu.

Ara..... bunca yıl geçti. Öyle büyük bir insan..... bir daha rastlamadım. Bu ekmekçiy..... hiçbir zaman unutamam.

HAL EKLERİ ÇALIŞMA KAĞIDI

Aşağıdaki parçada geçen hal eklerini bularak tablodaki yerlerine yazınız.

MISIR MUCİZESİ

Mısır seferine gidilirken ordunun korkunç Sina Çölü'nden geçmesi gerekiyordu. Kum fırtınalarının etrafı kasıp kavurduğu, gündüzleri dayanılmaz sıcaklara sahne olurken geceleri dondurucu soğukları davet eden bu çölü dünyada hiç bir ordu geçememişti. Yavuz Sultan Selim ordusuna moral verici sözler söyledikten sonra atını çöle sürdü.

Herkes yanındaki suyu idareli kullanıyor, namazlar teyemmüm yapılarak kılınıyordu. Yolculuk böyle sürüp giderken Yavuz Sultan Selim'in bir ara atından indiği ve saygılı bir halde yaya olarak yürüdüğü görüldü. Herkes şaşırılmıştı ama, kimse sebebini soramıyordu. Padişahın hiç yanından ayırmadığı Hasan Can durumu öğrenmekte gecikmedi.

Padişah O'na şunları söylemişti:

"İki cihan sultanı Peygamber Efendimiz önümüzde yaya olarak yürürlerken biz nasıl at üstünde olabiliriz Hasan Can?"

Belirtme Hali	Yönelme Hali	Bulunma Hali	Ayrılma Hali

İSİM (AD)

İsimler	Özel	Tür (Cins)	Somut	Soyut	Tekil	Çoğul	Topluluk
kitaplar		X	X			X	
korku		X		X	X		
köpek							
Türkçe							
orman							
Ev							
Mevlana							
güzellik							
insan							
gül							
Atatürk							
saatler							
çocuk							
ceviz							
Siyah							
ordu							
hüzün							
Hava							
çiçekler							
aile							
Türkiye							
heyecan							
kız							
Gül							
sevgi							

1. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük isim değildir?

- A) Balıkçı teknesi akıntıya kapılmıştı.
- B) Sıkıntılı günlerden sonra huzura kavuştuk.
- C) Bu konuyu takıntı haline getirdi.
- D) Yıkıntılar arasında bulmuş bu defteri.

2. Bazı isimler çokluk eki almadıkları halde aynı türdeki birçok varlığı ifade edebilir.

Hangi cümlede bu duruma örnek bir sözcük vardır?

- A) Kitap, yaşlı bir kadının yaşadıklarını anlatıyor.
- B) Okul, toplanan parayla maviye boyandı.
- C) Aile, yeni bir eve taşınacakmış.
- D) Çocuk, geleceğin meyvesidir.

3. "güzel" sözcüğü hangi cümlede ad olarak kullanılmıştır?

- A) Güzel bir elbise aldı.
- B) Saksıdaki çiçek çok güzeldi.
- C) Kitabındaki resmi güzel boyadı.
- D) Defterini güzel şiirlerle doldurdu.

GAYGUSMA KAYGUSMA

- Örneğe uygun olarak aşağıdaki isimlerin özelliklerini belirtiniz.

İSİMLER	Özel	Cins	Somut	Soyut	Tekil	Çoğul	Topluluk
meclis		X	X				X
ordu							
bilgin							
üzüntü							
sular							
Karadeniz							
Atatürk							
balıklar							
soğuk							
halı							
Ayşe							

Okul tatil olur olmaz Evren, **eve** koştu. Annesi, **elinde karne** ile gelen oğlunu **uzaktan** görmüştü. Sınıfını geçtiği belliydi. Uçarcasına geliyordu. **Onu** hiç bu kadar neşeli görmemişti.

Anne hemen **pencereyi** açtı. Bağırды:

— Yavaş ol, düşeceksin!

Evren annesini görür görmez, gülümsemesi daha da arttı. **Uzaktan karneyi** gösterdi:

— **Sınıfı** geçtim anne! Hem de pekiyi ile..

Evren biraz sonra **evdeydi**. Annesi oğlunu kucakladı.

— Ver bakayım.

— Al anne bak, hem de pekiyi ile

Anne **karneye** baktı.

— Geçekten de pekiyi ile **sınıfı** geçmişsin. Aferin **oğluma!** Gel **seni** bir güzel öpeyim.

Annesi **Evren'i yanaklarından** öptü.

(...)

- Metindeki kelimeleri aldıkları eklere göre sınıflandırınız. Bu sınıflandırmayı kelimelerin yalın hâliyle karşılaştırınız.

| Kelimelerin
Yalın
hâlleri | "-i" eki
alan
kelimeler | "-e" eki
alan
kelimeler | "-de" eki
alan
kelimeler | "-den"
eki alan
kelimeler |
|---------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|--------------------------------|---------------------------------|
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

ÇALIŞMA KÂĞIDI

- Aşağıdaki tabloda verilen boşluklara ismin diğer hâllerini de yazınız.

YALIN DURUM	... HÂLİ	... HÂLİ	... HÂLİ	... HÂLİ
ateş				
		kiraza		
			evde	
	gözü			
		kitaba		
				güzelden
kâğıt				
			sözlükte	
	masayı			
				Ayşe'den

İSİM TAMLAMALARI

- * çantanın anahtarı
- * yolun kenarı
- * arabanın sahibi
- * duvarın üstü
- * güneş gözlüğü
- * evin güzelliği
- * boğazın suları
- * kitabın kapağının rengi
- * şehrin havasının kirliliği
- * devlet memuru
- * işin başı
- * Türkçe kitabı
- * el emeği
- * adamın birisi
- * duvar saatinin pili
- * şehrin akmayan suları
- * gül bahçesi

- Yukarıdaki isim tamlamalarını aşağıdaki kutulara türlerine göre doğru bir şekilde yerleştiriniz.

BELİRTİLİ İSİM TAMLAMASI	BELİRTİSİZ İSİM TAMLAMASI	ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMASI

İSİM TAMLAMALARI ÇALIŞMA KÂĞIDI

Cümlelerdeki isim tamlamalarının altını çizip çeşidini yazınız. (Belirtili, Belirtisiz, Zincirleme)

- Bahar, Türkçe defterini kaybetmiş. (.....)
- Annem: “Yağmur havası var.” diyordu. (.....)
- Evde ayakkabı boyası kalmamış. (.....)
- İş sahibi genç bir adamdı. (.....)
- Bu miras kavgası bitmeyecek. (.....)
- Dağ havası çocuklara çok iyi geldi. (.....)
- Arabamız köy yolunda güçlkle ilerliyordu. (.....)
- Sanatçının dünyası sıradan insanlarınkine benzemez. (.....)
- Öğretmen odasının masası yenilenecekti. (.....)
- Barış’ın dersleri çok iyiydi. (.....)
- Okul çantamın sapı koptu. (.....)
- Kızın güzelliği dillere destanmış. (.....)
- Görkem’in spor ayakkabıları bizde kalmış. (.....)
- Güneş gözlüğümün camı kırıldı. (.....)
- Dağların dorukları karlarla kaplıydı. (.....)
- Annemin gül reçeli çok güzel olur. (.....)
- Yüzünde yılların yorgunluğu vardı. (.....)
- Adamın iyisi iş başında belli olur. (.....)
- Masa örtüsünün desenini çok beğendim. (.....)
- Tarancı’nın şiirinde sevinç ve iyimserlik ön plandadır. (.....)
- Okul yolunun güzelliğini hiç unutmam . (.....)
- Evimizin bahçesinde her çeşit meyve ağacı vardı. (.....)
- Rize’nin havası bana dokunuyor. (.....)
- Kardeşimi çocuk parkına götüreceğim. (.....)
- Evlerin çatılarından uzun uzun buzlar sarkıyordu. (.....)

SIFAT (ÖN AD)

1)Aşağıda verilen nitelme sıfatlarını birer cümlede kullanınız.

- GÜZEL : Dedemler güzel ev almış.
- KURNAZ:
- İSTEKLİ:
- HIZLI :
- SESSİZ :
- KIRMIZI:

2)Aşağıda verilen işaret sıfatlarını birer cümlede kullanınız.

- BU : Bu kitabı masanın üstüne bırak.
- ŞU :
- O :
- ÖTEKİ :
- BERİKİ :

3)Aşağıda verilen sayı sıfatlarını birer cümlede kullanınız.

- ÇEYREK : Kuyumcudan çeyrek altın aldım.
- İKİŞER :
- YÜZDE YETMİŞ:
- ÜÇ :
- İKİNCİ :
- BİR :

4)Aşağıda verilen belgisiz sıfatları birer cümlede kullanınız.

- BAZI : Bazı günler kendimi yorgun hissediyorum.
- BİR :
- BİRKAÇ :
- BÜTÜN :
- BAŞKA :

5)Aşağıda verilen soru sıfatlarını cümlede kullanınız.

- KAÇ : Akşamki yemeğe kaç kişi gelecek?
- NE :
- KAÇINCI :
- NASIL :
- HANGİ :

6)Aşağıda verilen unvan sıfatlarını birer cümlede kullanınız.

- BEY : Ahmet Bey yarın gelecekmiş.
- HANIM :
- GAZİ :
- PAŞA :
- AVUKAT:
- DOKTOR:

1. Aşağıdakilerin hangisinde ikileme sıfat olarak kullanılmıştır?

- A) Koşa koşa geldi okula.
- B) Bahçeye koca koca kuyular kazmışlar.
- C) Olanları bana tane tane anlattı.
- D) Güzel güzel oynuyor çocuklar.

2. Aşağıdakilerin hangisinde soru anlamı sıfatla sağlanmıştır?

- A) Bu soruyu hanginiz önce çözdünüz?
- B) Okul çıkışında nereye gittiniz?
- C) Kiralamak için nasıl bir ev arıyorsunuz?
- D) Olanları bana niye anlatmadın?

SIFATLARLA İLGİLİ ÇALIŞMA KAĞIDI

1- Aşağıdaki isimlerin önüne uygun sıfatlar getiriniz.

SIFATLAR	İSİM
uzun, düz, toprak, bozuk	yol
	adam
	kumaş
	ev
	yemek
	çocuk
	hava
	elma
	tilki
	kağıt

2- Aşağıdaki kelimelerin sıfat olabilmesi için sonlarına uygun isimler yazınız.

SIFATLAR	İSİMLER	SIFATLAR	İSİMLER
yeşil	örtü	tuzsuz	çorba
yünlü		bütün	
hangi		öteki	
bahçeli		hangi	
bu		yaramaz	
iyi		soğuk	
yakın		mavimsi	
sağlam		yarım	
yeni		yumuşak	
tarım		bazı	
yedinci		çeyrek	
kırık		birçok	
kirli		bu	
beş		pembe	
ağır		kaç	
kalın		kısacık	
büyük		kıpkırmızı	
yedi		sarımtırak	
yorgun		mavi	
hızlı		yuvarlak	
çalışkan		üçte iki	
sert		serin	
sağlam		nasıl	
tatlı		kapkara	
birkaç		beşli	
küçük		yaşlı	
ince		tuzlu	
bazı		demir	
beşinci		sarı	
uzun		temiz	
açık		şu	
onar		sıcak	
upuzun		katı	

3- Aşağıdaki çizelgeyi örneğe uygun şekilde doldurunuz.

İşaret Sıfatı	Soru Sıfatı	Belgisiz Sıfat	Asıl Sayı Sıfatı	Sıra Sayı Sıfatı	Kesir Sayı Sıfatı	Üleştirme Sayı Sıfatı	İsim
bu	hangi	birkaç	üç	ikinci	üç buçuk	beşer	yıl
							sayfa
							karpuz
							saat
							elma
							gün
							para
							zarar
							başarı
							lira
							bilezik
							ev
							kek
							defter

4-Aşağıdaki okuma parçasında geçen sıfatları yazınız.

“.... Dışarısını seyrediyorum. Yaşlı kadın, elindeki eski şemsiyeyi yere vura vura yürümeye çalışıyor. Yaramaz çocuklar kedi yavrularını kovalıyorlar. Sarı bir taksi geçiyor son hızla. Az ötedeki masmavi denizden gelen beyaz martıların boğuk seslerini duyuyorum. Küçük çocuk elindeki gazeteleri satmaya çalışıyor. Çiroz hüsnü dükkânını açıyor. Tertemiz bir hava var dışarıda. Çevremi kuşatan yeşil bahçelere uzun uzun bakıyorum. Kırmızı güllerin harika kokusu içimi bayıltıyor. Yaşlı kadın yaramaz çocuklara bağılıyor. Sıcak bir çay istiyor canım. Mutfağa doğru giderken yalnızca kendimin duyabileceği bir sesle mırıldanıyorum: Yaşamak çok güzel... Hele insanlar, hepsinden güzel...”

Yazıda geçen sıfatlar :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5- Yazıdaki boşlukları, uygun sıfatlarla tamamlayınız.

“ Öt kuş öt gökyüzünde uç ağaçlara kon. yurdumu baştan başa dolaş. Yanına arkadaş daha al. dağları aş denizlerin üzerinden geç. Bana renk çiçekler getir. Bulutlara selam söyle; onlardan bol istiyorum. Güneşe de uğra. “..... günler yakın mı?” diye sor. Fırıncı kardeşlerimi görmeden gelme sakın. Senden sım..... ekmekler istiyorum.”

ZAMİR (ADIL)

1) Aşağıda verilen kişi zamirlerini birer cümlede kullanınız.

- **BEN** : Ben, sana demedim mi!
- **SEN** :
- **O** :
- **BİZ** :
- **SİZ** :
- **ONLAR** :
- **BANA** :
- **SANA** :
- **SENDEN** :
- **ONDAN** :

2) Aşağıda verilen işaret zamirlerini birer cümlede kullanınız.

- **BU** : Bu sizin ev mi?
- **ŞU** :
- **O** :
- **BUNLAR** :
- **BURASI** :
- **ŞURADAN** :
- **ONU** :

3) Aşağıda verilen belgisiz zamirleri cümlede kullanınız.

- **BAZILARI** : Bazıları konuyu geç anladı.
- **KİMİSİ** :
- **BİRİLERİ** :
- **BAŞKASI** :
- **ÖTEBERİ** :
- **ÇOĞU** :
- **FALAN** :

4) Aşağıda verilen soru zamiri birer cümlede kullanınız.

- **KİM** : Seni soran kim?
- **NE** :
- **HANGİSİ** :
- **NEREDEN** :
- **KAÇINIZ** :
- **NELER** :

1. Hangi cümlede kişi zamiri yoktur?

- A) Bunu onlara soracaksın.
- B) Onunla oturmak istemiyorum.
- C) Bu, o tarafa gidecekmiş.
- D) Önce kendine güvenmelisin

2. Aşağıdakilerin hangisinde soru anlamı zamirle sağlanmıştır?

- A) Buraya hangi yoldan geldiniz?
- B) Bu kitabın yazarı kimmiş?
- C) Onu okulda sen de gördün mü?
- D) Kendini neden böyle üzüyorsun?

3. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinin yerine zamir getirilemez?

- A) Bu akşam arkadaşım bize gelecek.
- B) Dün bütün gün kütüphanede çalıştım.
- C) Anlattıklarından bir şey anlamadım.
- D) Sorularıma kısa ve açık cevaplar ver.

ZARF (BELİRTEÇ)

1) Aşağıda verilen durum zarflarını birer cümlede kullanınız.

- GÜZEL : Onunla güzel geçiniyoruz.
- KURNAZ:
- İSTEKLİ:
- HIZLI :
- SESSİZCE:
- KOŞA KOŞA:

2) Aşağıda verilen zaman zarflarını birer cümlede kullanınız.

- YARIN : Yarın sinemaya gidecekler.
- AZ ÖNCE:
- SONRA :
- AKŞAMLEYİN:
- KIŞIN :
- BU GÜN :

3) Aşağıda verilen yer-yön zarflarını birer cümlede kullanınız.

- İÇERİ : Az önce iceri girdi.
- DIŞARI:
- ÖTE :
- YUKARI:
- GERİ :
- BERİ :

4) Aşağıda verilen miktar zarflarını birer cümlede kullanınız.

- FAZLA : Yemeği fazla yemeyin.
- ÇOK :
- EPEYCE :
- SAATLERCE:
- OLDUKÇA :
- PEK :

5) Aşağıda verilen soru zarflarını birer cümlede kullanınız.

- NE KADAR: Orada ne kadar kaldınız?
- NASIL :
- NİÇİN :
- NE ZAMAN:
- NE :

1. "aydınlık" sözcüğü hangi cümlede zarf görevinde kullanılmıştır?

- A) Aydınlığa hasret çocuklar bilirim.
- B) Aydınlik bir Türkiye hepimizin arzusudur.
- C) Sizlerle ülkenin geleceği aydınlık görünüyor.
- D) Çocukların aydınlık yüzü vardır geleceğimizde.

2. "yaşlı" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf göreviyle kullanılmıştır?

- A) Otuz yaşında olmasına rağmen yaşlı görünüyordu.
- B) Yaşlı gözlerle trenin arkasından bakakaldı.
- C) Yaşlı adam yardım istiyordu.
- D) Bu ormandaki ağaçların çoğu yaşlıdır.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı zarf ile sağlanmamıştır?

- A) Beni neden bu kadar beklettin?
- B) Sana bu kitabı kim verdi?
- C) Niye gözlerin doldu?
- D) Bizimle ne zaman görüşecekler?

EDAT VE BAĞLAÇLARLA İLGİLİ ÇALIŞMA KÂĞIDI

1. Aşağıdaki cümleleri uygun birer edatla tamamlayınız.

- Sınava girmek geldiler.
Bahçeye koşular.
Gördüğünden unutmadı.
Didem, okula baktı.
Tren Ankara'ya gitti.
Bunu o yapabilir.
Bana bu iş onu çok yoracak.
Cennet kadar güzel bir ülkemiz var.
O kitap Ahmet'te bulunur.
Bana o başarılı olacak.
Akıllı düşününceye deli oğlunu everir.
Akıl para satılmaz.
Apdalin dostluğu köy görününceyedır.
Akıl yol birdir.
Hatırçiğ tavuk yenir.
Hasta ol benim öleyim senin
Sel gelen yel gider.
Ana yar olmaz, Bağdat diyar olmaz.
Misafir kısmeti gelir.
Kitap okumadığım babam uyardı.
Sabahtan onu bekliyoruz.
Okuldan eve konuşarak geldik.
Balık iyi yüzdüğünü söylüyor!
Sanki ondan oyuncu yok!
Ağacın tepesine bir taş fırlattım.
Keskin bir bıçak kalemi açtı.
Benden daha az çalıştığı oluyor.
Hafta sonuna bu işi bitirmeliyiz.

2. Aşağıdaki edatları uygun bir cümlede kullanınız.

- İçin: Vatan için gece gündüz çalıştılar.
Ancak:
Gibi:
Rağmen:
Doğru:
Göre:
Yalnız:
Dolayı:
Dek:
Ötürü:

3. Aşağıdaki tümcelerde kullanılan edatları bulunuz. Hangi anlam ilişkisini kurduğunu belirtiniz.

- Geç kaldığımızdan dolayı annem biraz kızdı.
Dünden beri bir işi bitiremedi.
Sabaha değin uyumadı yavrucağ.
Bilgisayar hakkında bilgi almak istiyorum.
Sinemadan sonra eve kadar yürüdük.
Bundan başka elma yok mu?
Bağlara doğru bakıyordu herkes.
Denize karşı bir masaya oturduk.
Bu çizgiyi yumuşak bir silgi ile silmelisin.
Gözleri kartal kadar iyi görür.
Çok üşüdüğü için hasta olmuş.
Kar gibi beyaz bir gömlek aldım.

4. Aşağıdaki tümcelerde edatları bulup tümceye kattıkları anlamı yazınız.

TÜMCE	EDAT	ANLAMI
Keçi gibi inatçı oluyor bazen		
Ali ile Mehmet okula kadar koştular.		
Özlem'e göre film çok güzelmiş.		
Annem de babam gibi düşünüyor.		
Yalnız sen anlıyorsun sözlerimi.		
Kahve pişirmek için kalktı.		
Kitapların hepsi benim değil.		
Eşyaları araba ile getirdik.		
Seni de mi aradılar.		
Ben bile bu kadar çalışmadım.		
Soruyu sadece ben çözdüm.		
Hava bozacak gibi.		
İki yüz kadar kitabı var.		
Seni sevdiği için korumaya çalışıyor.		
Bize doğru gelen arabayı görmedik.		

5. Cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun bağlaçlar yazınız.

Bilim sanat alanında geliyoruz.
..... tembel yaramaz.
Ali Veli mahkemeye gitmiş.
Aptal karga kurnaz tilki.
Uçak helikopter bir hava aracıdır.
..... mektup var haber.
..... bu deveyi gütmeli bu diyardan gitmeli.
Denize girerim yüzemem.
Umut Eylem kardeşidir.
Biliyorum anlatamıyorum.
Orada kitap kalem var.
Çok yaşlı çok bakımlıdır.
Masa, sıra sandalye aldılar.
Babam annem köye gittiler.
..... yürürsün arabaya binersin.
Anladım bu işi kimse bilmiyor.
Başaramadı; hiç çalışmamıştı.
Birkaç kez denedim başaramadım.
Ya sen git o gelsin.

6. Aşağıdaki bağlaçları birer cümlede kullanınız.

Ancak:
Çünkü:
Eğer:
Fakat:
İle:
Ki:
Ve:
Veya:
Yalnız:
Yoksa:

FİİLLERİN ANLAM ÖZELLİĞİ
ÇALIŞMA KAĞIDI
Aşağıdaki tabloyu uygun biçimde doldurunuz.

CÜMLELER	İŞ (KILIŞ)	DURUM	OLUŞ
1-Kitabı yırttım.	X		
2-Saçları uzuyor.			
3-Bebek uyandı.			
4-Yemek soğumuş.			
5-Ödevini yapıyor.			
6-Çocuk büyümüş.			
7-Erkenden yattı.			
8-Çiçekleri kopardı.			
9-Komşumuz çiti boyuyor.			
10-Kedi uyuyor.			
11-Yapraklar sarardı.			
12-Ahmet odunu kırdı.			
13-Annem halıyı yıkamış.			
14-Merve evde oturuyor.			
15-Ekmek bayatladı.			
16-Adamlar ağaçları kesmişler.			
17-Yoğurt ekşimiş.			
18-Sokakta ağlıyor.			
19-Olanlara durmadan gülüyor.			
20-Sebzeler küflendi.			
21-Çiçekler solmuş.			

Aşağıdaki tabloyu uygun biçimde doldurunuz.

FİİL	ANLAMINA GÖRE	FİİL	ANLAMINA GÖRE
1-bozulmak	Oluş	11-kısaltmak	
2-gelmek		12-satmak	
3-süslemek		13-küsmek	
4-büyüme		14-yaşlanmak	
5-kazmak		15-bulmak	
6-uzanmak		16-yaşamak	
7-kırmak		17-çiğnemek	
8-açtırmak		18-uyanmak	
9-beklemek		19-korkmak	
10-getirmek		20-bronzlaşmak	

KİP ÇALIŞMA KAĞIDI

1. Aşağıdaki fiilleri inceleyiniz. Uygun yerlere “X” işareti koyunuz.

FİİLLER	İŞ FİİLİ - KILIŞ	OLUŞ FİİLİ	DURUM FİİLİ
Okudum	X		
Yattı			
Uzuyor			
Kesmişler			
Oturuyorum			
Yaşlandı			
Taşımış			
Kesti			

2. Aşağıdaki fiiller haber (bildirme) kiplerinden hangisine aitse “X” işareti koyunuz.

FİİLLER	Duyulan Geç. Z.	Görülen Geç. Z.	Şimdiki Z.	Gelecek Z.	Geçmiş Z.
Geleceğim					
Söylerim					
Baktı					
Koşuyorlar					
Atmış					
Gitmemişsin					
Yatmaz					
Bağlamıyoruz					
Uyumayacak					
Unutmadım					

3. Aşağıdaki fiiller dilek kiplerinden hangisine aitse “X” işareti koyunuz.

Cümleler	Gereklilik K.	Şart Kipi	İstek Kipi	Emir Kipi
Bu akşam sınava hazırlanmalıyım.				
Yere döktüğün elmaları toplu.				
Verilen ödevleri beraber yapalım.				
Sinemaya gideceğiz eğer kazanırsam.				

4. Hangisinin yüklemi haber kiplerinden birisi ile çekimlenmemiştir?

- A)Geçen yıl ben de sınava girdim
- B)Hep birlikte şarkı söylüyoruz
- C)Yapacağı işte her şeyi hesaba katar
- D)İnsan sevince gönülden sevmeli

5. Hangisinde yüklem başkasından duyma anlamı taşımaz?

- A)Sınavdaki bütün soruları çözmüş.
- B)Tedavi olmak için hastaneye yatmış
- C)Hastalık orada da görülmüş
- D)Soğuktan her tarafım üşümüş.

KİP ÇALIŞMA KAĞIDI

□ Oku-mak fiilini tüm şahıs çekimlerine göre uygun yere yazınız.

	GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN	ÖĞRENİLEN GEÇMİŞ ZAMAN	ŞİMDİKİ ZAMAN	GELECEK ZAMAN	GENİŞ ZAMAN
OLUMLU ŞEKLİ	Okudum	Okumuşum	Okuyorum	Okuyacağım	Okurum
OLUMSUZ ŞEKLİ					
OLUMLU SORU					
OLUMSUZ SORU					

□ Oku-mak fiilini tüm şahıs çekimlerine göre uygun yere yazınız.

	İSTEK KİPİ	DİLEK-ŞART KİPİ	GEREKLİLİK KİPİ	EMİR KİPİ
OLUMLU ŞEKLİ	Okuyayım	Okusam	Okumalıyım	---
OLUMSUZ ŞEKLİ				
OLUMLU SORU				

FİLLERDE ANLAM KAYMASI ÇALIŞMA KAĞIDI

Aşağıdaki cümlelerde zaman (anlam - kip) kaymasına uğramış fiilleri bulup örnekteki yazınız.

CÜMLELER	BİÇİM (Kip)	ANLAM
Yarın uçakla oraya gidiyor.	Şimdiki zaman	Gelecek zaman
İstanbul'u Fatih Sultan Mehmet fetheder.		
Şimdi kendini neden üzersin?		
Açılışa giderken seni de alırım.		
Sabahları erken kalkmayı sevmiyorum.		
Nasrettin Hoca bir gün ağaca çıkar.		
Yaram durmadan kanar.		
Her daim seni hatırladım.		
Yaşayan son gazi de vefat eder.		
Öğretmen, son görev yerinden beş gün önce ayrılır.		
Yarın sizi ararım.		
Yorgunluğu geç yatmasından olacak.		
Her gün bu yoldan geçiyorum.		
Geziye giden çocuklar kaybolur.		
Haftaya sınava birlikte gideriz.		
Günün birinde görürsün.		
Senin durumuna her an üzülmüş.		
Yarın neler yaşanır?		
Lütfen çimlere basmayalım!		
Çocuk avazı çıktığı kadar bağırır.		
Bir gün nasıl olsa yanına gelirim.		
Önümüzdeki hafta maç yaparız.		
III. Selim yenilikler yapıyor.		
Dün beni arayan, arkadaşım olacak.		
Gözlerini saatten ayırmayacaksın.		
Aradan aylar geçer.		
Bana bir gün yüreğini açarsın.		
Her sabah yürüyüş yapıyor.		
Zamanla sıkıntılar azalır.		

Çalışma Kağıdı

Aşağıda çekimleri verilen isimleri tablodaki ilgili yerlere işaretleyiniz.

İsimler	Görülen Geçmiş Z.	Duyulan Geçmiş Z.	Geniş Zaman	Dilek-Şart
Gençtir				
Kayıpmış				
Karlıydı				
Saklıysa				
Kuyuymuş				
Binaydı				
Eseriyse				
Kararlıyım				
Belgeymiş				
Geriydi				
Ateştir				

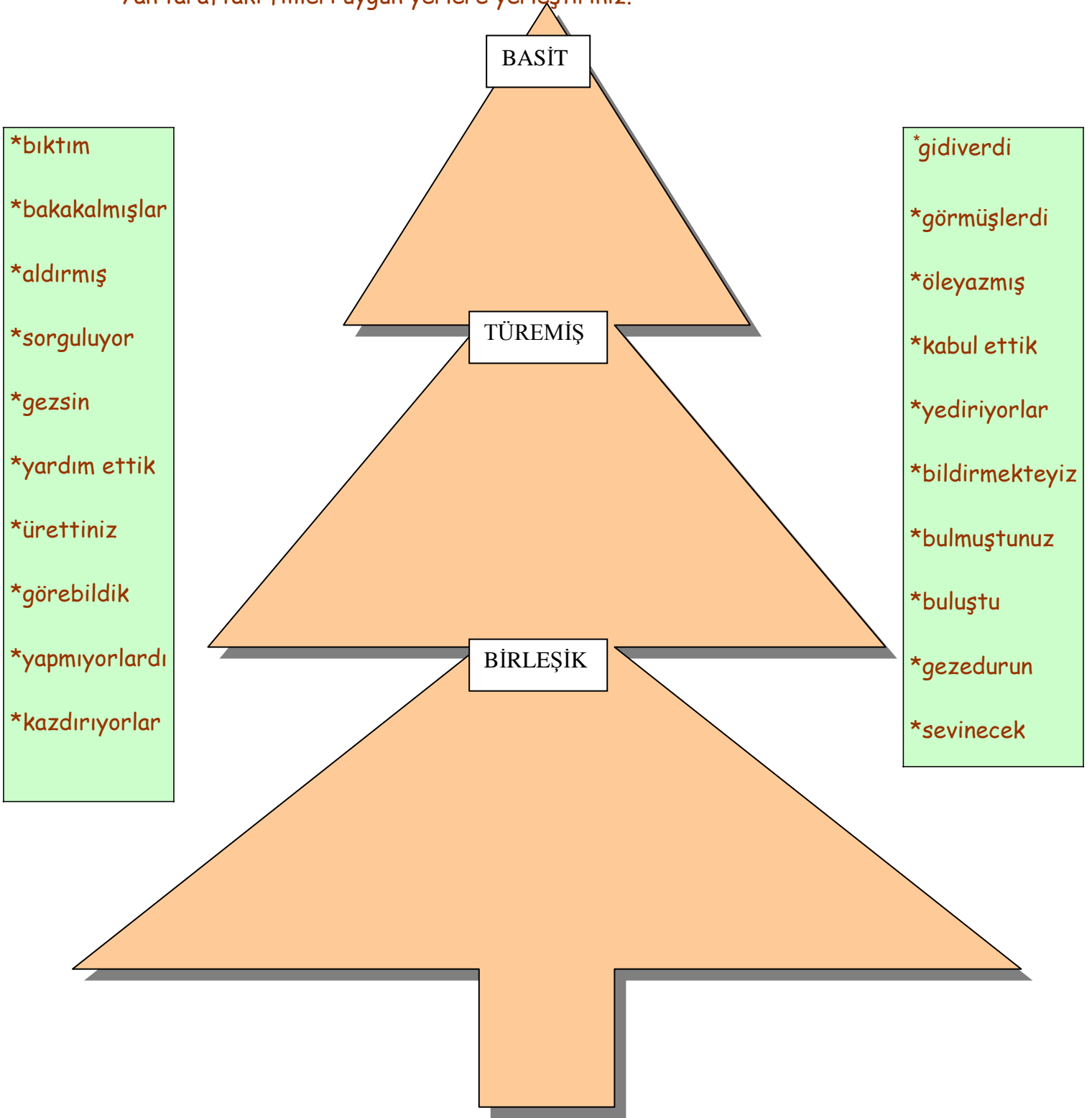
Tabloda boş bırakılan yerleri kişi özelliklerine dikkat ederek örnekteki gibi doldurunuz.

Kişiler	Görülen Geçmiş Z.	Duyulan Geçmiş Z.	Geniş Zaman	Dilek-Şart
1. Tekil Kişi	Sevimliydim	Sevimliymişim	Sevimliyim	Sevimliysem
2. Tekil Kişi				
3. Tekil Kişi				
1. Çoğul Kişi				
2. Çoğul Kişi				
3. Çoğul Kişi				

FIİLLERDE YAPI ÇALIŞMA KÂĞIDI

(basit, türemiş, birleşik fiiller)

*Yan taraftaki fiilleri uygun yerlere yerleştiriniz.

FİLDE YAPI ÇALIŞMA KÂĞIDI * FİLLERİ UYGUN YERLERE YERLEŞTİRİNİZ.

TEZLİK FİİLİ:

YETERLİK FİİLİ

*gelebildim *çözemedi *çözüverdi

*süregeldi *düşeyazdım *yürüyebiliyormuş

*gidedurun *gülüverin *öleyazdım

*uyuyakalmış *tutuluverdim *yapabildim

YAKLAŞMA FİİLİ:

SÜRERLİK FİİLİ:

FİİLDE YAPI ÇALIŞMA KÂĞIDI

*Fiilleri uygun yerlere yerleştiriniz.

**Kurallı Birleşik
Fiiller:**

**Anlamca Kaynaşmış Bir.
Fiiller:**

*telefon et- *aklından çıkma- *bakakal-

*tedirgin ol- *düşünedürmek *karnı zil çal-

*sabret- *affet- *hasta et- *hisset-

*geliver- *kalakal- *ekmeğinden et-

*yüzünün aklıyla çık- *olabil-

**Yardımcı eylemle kurulan
birleşik fiiller:**

FIİLİMSİLER ÇALIŞMA KAĞIDI

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerdeki fiilimsileri tespit edip hangi çeşit fiilimsi olduğunu cümlelerin yanındaki boşluklara yazınız.

- Sen gülünce güller açar Gülpembe. (.....)
- Gönlümde açmadan solan bir gülsün. (.....)
- Senin için çarpan kalbi inan söndürebilirim. (.....)
- Çekmediğim dertler, çile kalmadı. (.....)
- Ağlamadık sokak, köşe kalmadı. (.....)
- Düşe kalka geldim ben bu yaşıma. (.....)
- Tutup da kaldırın Allah aşkına. (.....)
- Zaten gözler her geçene bakmıyor ki. (.....)
- Yok öyle sevmeden birini, mantık evliliği, beni bozar mı bozar.
(.....)
- Birine güvenmek kolay değil. (.....)
- Zehir dışarı akmadan yürek yıkanmıyor. (.....)
- Acıdan geçmeyen şarkılar biraz eksiktir. (.....)
- Acının insana kattığı değeri bilirim, küsemem. (.....)
- Deli kader seni karşıma çıkaracak mı bilen yok. (.....)
- Oturuşu, dokunuşu, kendini savunuşu yüzyıllardır aynı.
(.....)
- Ufak tefek şeylere kızıp gitme. (.....)
- Kan revan içinde hep kanamaz denen yerlerim. (.....)
- Çalacak bir kapım yok, mutluluğa hasretim. (.....)
- Sana verdiğim son hediye (.....)
Beni bir daha görme diye (.....)
Gezegendeki son gemiye binip çek git. (.....)
- Geriye dönüp de düşünenler kazanamaz asla bu koşuyu. (.....)
- Sana yakışanı yapıp onu oku o zaman. (.....)
- Beni yakan güneş onu da yakmasın. (.....)
- En kötüsü aslında gitmeden sürgün olmak. (.....)
- İçimi acıtıyor böyle öksüz yaşamak. (.....)
- Olmuyor böyle boş konuşmalar. (.....)
Birkaç gün görüşüp sonra kaçmalar. (.....)
- Eğer bana ayıracak vaktin varsa (.....)
Kendini savunacak gücün varsa (.....)
Evde bekliyorum.
- Şarkılarda düşünmek seni bana getirmez ki... (.....)
- Ceketimi alıp gideceğim diyorum, anlamıyorlar. (.....)
- Aştan saklanmak ne demek? (.....)
- Seviyorum seni ekmeği tuza banıp yer gibi (.....)
Geceleyin ateşler içinde uyanarak (.....)
Ağzımı dayayıp musluğa su içer gibi. (.....)

- Çılgın gibi koşarak kırlara uzandın mı hiç? (.....)
- Bir his dolup içine, seviyorum sandın mı hiç? (.....)
- Mazideki o resme bakarken ağladın mı hiç? (.....)
- Geçen günlere yazık, yazık etmişsin gönül sen. (.....)
- Açılan tek gülüsün sen bu bağın. (.....)
- Her gören göğsüme taksam seni der. (.....)
- Kimi billur bakışından söz eder. (.....)
- Çay içtiğin bardağı rafa sakladım. (.....)
- Sevdiğin şarkıyı hiç söylemedim. (.....)
- Sen sandığım şey belki benim yüreğimdi. (.....)
- Umrumda değil yaşamak ölmek... (.....)
- Olur mu bu aşkı bir anda silmek? (.....)
- Ya sevmeyi bilmedim yıllarca (.....)
Ya sevince geç kaldım. (.....)
- Bana ettiklerin az mı gelecek? (.....)
- Seviyorum diye kandırma beni. (.....)
- İstanbul, İstanbul olalı görmedi böyle keder. (.....)
- Gayrı dayanacak gücüm kalmadı. (.....)
Mektuba yazacak sözüm kalmadı. (.....)
- Seni görebildiğim yer rüyalar artık. (.....)
- Aşk yeniden... Unutulmuş yemin gibi... (.....)
- Başın alıp gittiğinde yağmurlar küstü bana. (.....)
- Başım alıp gidem gurbet ellere. (.....)
- Sözünden dönen namert çıksın. (.....)
- Ben ağlarken utanmadan arkamı dönüp giden sen değil miydin?
(.....)
- Gün batmadan dönsen bari. (.....)
- Hiç aynaya bakıp da kendine sordun mu? (.....)
- Ne kadar zor olsa da geriye dönmek bazen imkansız. (.....)
- Benim de sabrım var şekil değiştiriyor tükenince. (.....)
- Böyle durumlarda aşkın üstüne gitmek anlamsız. (.....)
- Beni kuşatan anılarımı topladım birer birer. (.....)
- Bazen bilmeyerek ne yaptığımı (.....)
İyi, kötü, güzel, çirkin her biçimdeyim.
- Bir bakışın ölmem için yetecek (.....)
Anla Mona Roza ben bir deliyim.
- Sultanımsın susunca, konuşunca kölemsin. (.....)
- Beni ruh gibi saran sonsuzluk dairemsin. (.....)
- Artık demir almak günü gelmişse zamandan (.....)
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan. (.....)
- Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var. (.....)
- Sevmek kimi zaman rezilce korkuludur. (.....)

CÜMLENİN ÖGELERİ ÇALIŞMA KÂĞIDI

1. Aşağıdaki cümlelerde bazı ögeler eksik verilmiştir. Boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazarak bu sözcüğün hangi öge olduğunu altına yazınız.

(Ne zaman?)

*..... kuş birden uçuverdi.

(Neyi?)

*Gereken parayı bulunca..... hemen aldı.

(Kim?)

*..... annesini epey uğraştırdı ama sonunda yemeğini yedi.

(Nereden?)

*..... ayrılır ayrılmaz arkadaşlarını görecekmış.

(Neye?)

*Yağız, ablasının okuduğu, aklına gelen her şeyi yazdı.

(Nasıl?)

*Ev halkını uyandırmamak için yürüdü.

(Neden?)

*İnsan ne kadar uğraşırsa uğraşsın..... kaçamaz.

2. Aşağıdaki cümlelerin ögeleri bulunmuştur. Siz, bu ögelerin altlarına, onları bulmak için yöneltilecek soruları yazınız.

ÖRNEK:

Ahmet , annesinin yeni aldığı tabakları bir güzel kırdı.
Özne Belirtili Nesne Zarf (Belirteç) Tümlenci Yüklem
(Kim?) (Neyi?) (Nasıl?)

*Seneler geçse de bazı şeyler asla unutulmuyor.
Zarf (B.) Tümlenci Belirtisiz Nesne Zarf (B.) Tümlenci Yüklem
.....

*Emanete hıyanet etmek sana yakışmaz.
Özne Dolaylı Tümlaç Yüklem
.....

*Arkadaşımıza yapacağımız her şey, onun bize olan davranışını etkiler.
Özne Belirtili Nesne Yüklem
.....

3. Aşağıdaki cümlelerin ögelerini bulunuz.

* Sınavlara hazırlanmak için elinden geleni yapıyordu.

* Amcası, okuldan hızlıca uzaklaştı.

* Yaşadıklarını unutmak için dışarı açılmalısın.

* Okuldaki herkes, senin yarın geleceğini söyledi.

*"Ben olsaydım daha iyisini yapardım." diyenlerin hepsi bir bir döküldü.

CÜMLEDE VURGU ÇALIŞMA KÂĞIDI

Cümlelerde, vurgu yerine en önemli - önemsenen öge de denebilir.

1- Kurallı fiil cümlelerinde vurgu yüklemden önceki sözcük/öge üzerindedir.

2- Devrik fiil cümlelerinde vurgu yüklem kendisindedir.

3- İsim cümlelerinde (kurallı-devrik) vurgu yüklem kendisindedir.

4- Soru cümlelerinde vurgu soru sözcüğü üzerindedir.

5- "mi" soru eki vurguyu daima kendinden önceki sözcük/öge üzerine çeker.

CÜMLELER	Sözcük	Y.	Ö.	N.	D.T.	Z.T.
1. Kim seninle okula gelecek?						
2. Ağaçtaki kuşlar cıvıllı cıvıllı ötüşüyor.						
3. Kitapçıdan güzel bir kitap aldık.						
4. Annemle yarın Ankara'ya gideceğim.						
5. Sınıftaki öğrencilerin defterlerini kontrol etti.						
6. Bu güzel haberi ona müjdeleyin.						
7. Nasıl gecikirsin toplantıya?						
8. Akif'e pahalı bir ayakkabı almışlar.						
9. Bu olay Cevdet'i derinden etkiledi.						
10. Ahmet mi bu işi yapacak?						
11. Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden.						
12. Bugün yine deniz dalgalıydı.						
13. Kitaplarını yazlığa getirmiş.						
14. İyilik eden iyilik bulur.						
15. Halam bize yarın gelecek.						
16. Bahçenin etrafını telle çevirdik.						
17. Dolaba iyi bakarsan kitabı görürsün.						
18. Acele edince yumurtayı kırdı.						
19. Sınıfı geçtiği için çok sevindi.						
20. Aldığı kazak çok güzeldi.						

NESNESİNE GÖE ÇATILAR
ÇALIŞMA KÂĞIDI

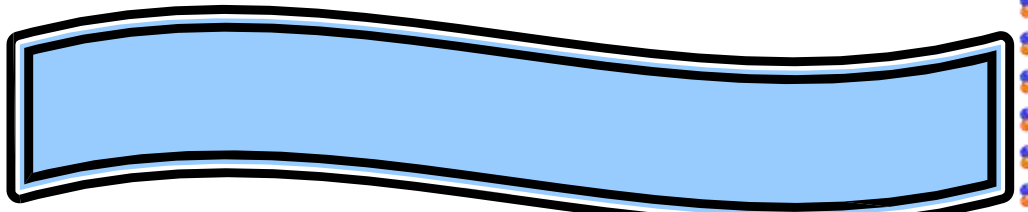
SIRA NU.	CÜMLELER	GEÇİŞLİ	GEÇİŞSİZ
1	İstanbulu cüzdanını otele unutmuş.		
2	Kadın yüksek sesle gülüyordu.		
3	Mahkeme onu tutuksuz yargılıyor.		
4	Meydandan kahveye doğru yürüdüm.		
5	Son günlerde bu şarkıyı diline doladı.		
6	Yardım etmediğim için bana darıldı.		
7	Düşman etrafımızı sessizce sarmış.		
8	Balıkçı kahvesinin önündeki yaşlı adamı görmedim.		
9	Ocağımız artık tütmüyor.		
10	Deli gönlüm neden uslanmıyorsun?		
11	Duygularımı bu kara kaplı deftere yazdım.		
12	Yazdığı mektupları bugün postaladı.		
13	Dilim birden sürçtü.		
14	Usta misafirleri için patlıcan közledi.		
15	Atlı karlı dağları rüzgâr gibi geçti.		
16	Hava yavaş yavaş ağardı.		
17	Ahırdaki inekleri süt makinesiyle sağdı.		
18	Bir daha benimle uğraşmasın.		
19	Derste bugün yeni bir konu öğrendik.		
20	Değerlerimizi kaybettik.		
21	Ekonomik kriz yeni fırsatlar doğurdu.		
22	Müdür bugün odasına çağırdı.		
23	Gönül tellerim koptu bir bir.		
24	Memik oğlan türküsünü beğenerek dinliyorum.		
25	Giden bu gemi sevdiğimi benden ayırdı.		
26	Müfettişler gelecek hafta gelecekmış.		
27	Siz gidince buradan ben de giderim.		
28	Mimar Sinan'ın ünü sınırları aştı.		
29	İşe gitmeyince patron ona kızmış.		
30	Yarın bu hasret bitecek.		
31	Hasta hastaneden taburcu edildi.		
32	Korumalar toplantıda fark etti.		
33	Uyanık öğrenciler soruyu çözmüş.		
34	Hırsızlar gece bekçisini öldüresiye dövmüş.		
35	Bütün gün gezmekten yoruldum.		
36	Hayatın istediğimiz gibi olmadığını öğrendik.		
37	Öğrenciler okuldan kaçmış.		
38	Arkadaşları onun doğum gününü kutladı.		
39	Kar buraya durmadan yağıyor.		
40	İnsanların tembel tembel oturur.		

Öznesine Göre Çatılar Çalışma Kâğıdı

Aşağıdaki cümlelerin yüklemelerini öznesine göre çatıları yönünden inceleyiniz.

S. NO	CÜMLELER	ETKEN ÇATILI	EDİLGEN ÇATILI
1	Yıllar geçtiği için onu hatırlamıyorum.		
2	Başbakan gelmeden önce caddeler temizlendi.		
3	Tarlaya bu yıl arpa ektiler.		
4	Veteriner hayvanları aşıladı.		
5	Suçlular buraya akşam getirildi.		
6	Annemin yemeklerini özledim		
7	Eşyaların hepsi dışarı çıkarıldı.		
8	Küçük afacanlar beni çok üzdü.		
9	Kitap, uzun bir süre okunmadı.		
10	Ben aradan yıllar geçse de seni unutmam.		
11	Evlerin dış cephesi boyandı.		
12	Asuman, bir hafta önce bu kitabı aldı.		
13	Kaymakam, bütün köyleri dolaştı.		
14	Yiyecekler buzdolabına öznal kondu.		
15	Çantasını alelacele topladı.		
16	İşçiler kriz yüzünden işten çıkarıldı.		
17	Ormancı ormandaki yangını söndürdü.		
18	Bu şiirin kasaba çok ama çok sevilir.		
19	Törende bu öğrenci güzel bir şiir okudu.		
20	Anılar bir türlü peşimi bırakmıyor.		
21	Okulu büyük bir başarıyla bitirdim.		
22	Çocuklar top oynarken camı kırmış.		
23	Ülkemizin göz bebeği ormanlar insafsızca yakılmış.		
24	Türkçe dersini çok seviyorum.		
25	Hatıralar bir bir canlandı gözümde.		
26	Sen gidince ben mahzun kaldım.		
27	Bir gün açılan bu yaralar iyileşecek.		
28	İssız bu yol, beni ürpertiyor.		
29	İşgalciler bir süre sonra ülkeden çekilecek.		
30	Kayıp hazine denizin altından çıkarıldı.		
31	Şair yeni yazdığı şiiri burda okuyacakmış.		
32	Şehirdeki binalar doğal gazla ısıtılacak.		
33	Görgüsüler yeni eşyalar almışlar.		
34	Yakında buradan Yozgat'a taşınacağız.		
35	Yılsonu geldiği için dükkândaki mallar sayılmış.		
36	İnsanlar niçin birbirini bu derece üzer.		
37	Başarıyı artırmak için sorumluluk alınmalıdır.		
38	Maç kadrosundan son anda çıkarıldı.		
39	Okul müdürü başarılı öğrencilere ödül verdi.		
40	Yüz yıllık koca çınar devrildi.		

CÜMLELERİN İFADE ETTİĞİ ANLAMLAR (Çalışma Kağıdı)

Cümleler	Varsayım	İhtimal (Olasılık)	Karşılaştırma	Öneri (Tavsiye)	Onaylama (Beğenme)	Değerlendirme	Tanımlama	Benzetme	Sitem (Kızgınlık)	Pişmanlık	Özlem	Beklenti	Ön Yargı
Ödevini yapmamış gibisin.													
Ablamın sırma gibi saçları var.													
Tut ki karnım acıktı.													
Arkadaşlarıma: "Hafta sonu tiyatroya gidelim mi?" dedim.													
Bilgisayarı seninkinden daha hızlı.													
Çok güzel anlaşıyorlar.													
Yüklemi sonda bulunan cümlelere kurallı cümle denir.													
Bu işe başlamasaydım iyi olurdu.													
Arkadaşım dürüstlüğüme takdir etti.													
Kitabın sonuna bir de sözlük konsa iyi olur.													
Yarın okula geç gelebilirim.													
İnsan, kendisine bunca emeği geçen insanı bir kere de olsa arayıp sorar.													
Her türlü rezaletin yaşandığı bu çevrede dürüst bir insan olarak yetişti.													
Hiçbirimiz onun kadar duyarlı ve hoşgörülü değildik.													
Sanat, insanın dış dünyaya kendini taşımasıdır.													
Bir an için sınavı kazandığını kabul edelim.													
Hey gidi günler...													
Davetsiz misafir gibi ortada kaldı.													
Her hafta sonu toplanıp kıra giderseniz de beni çağırmasınız.													
Şimdi bizim oralara da bahar gelmiştir.													
Kitap, insanlar için en iyi dosttur.													
Meğer ne hızlı koşarmış görmeliydin.													
Çok başarılı bir öğrenci.													
Plânınızın yeniden gözden geçirmenizin doğru olacağı düşüncesindeyim.													
Nedense bir ben sığmadım bu koca eve.													
Onun kadar çalışmadığını biliyordu.													
Diyelim ki arabanın lastiği patladı.													
Bugün hava buz gibi.													
Ankara'ya geldiğinde ararsın diye düşünmüştüm.													
Siz bu soruyu çözemezsiniz.													

Bu bölüme öznel, nesnel, amaç, neden (sebeup), koşul, doğrudan anlatım, dolaylı anlatım, vb. cümleler alınmamıştır.

CÜMLEDE YAPI (Çalışma Kâğıdı)

| Cümleler | Basit cümle
(Tek Yüklemlî) | Birleşik Cümle | | | Birden Çok Yüklemlî Cümle | | Bağlı Cümle |
|--|-------------------------------|----------------------|-----------------|------|---------------------------|----------------|-------------|
| | | Girişik
(Fîlîmsî) | Ki'li
(İlgi) | Şart | Sıralı | İç İçe Girişik | |
| Bahçenin etrafını dikenli telle çevirdik. | | | | | | | |
| Tanıdığın varsa buraya çabuk alışırsın. | | | | | | | |
| Duydum ki unutmuşsun gözlerimin rengini. | | | | | | | |
| Kitapları çok sever ve vaktinin çoğunu kitap okumaya ayırırdı. | | | | | | | |
| Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır. | | | | | | | |
| Son gülen iyi güler. | | | | | | | |
| Doktor: "Haziran ayında tekrar gelin." dedi. | | | | | | | |
| Bir daha gelmeyeceksin ki aklı başına gelsin. | | | | | | | |
| Kumaşın rengini hiç beğenmedim. | | | | | | | |
| Dolaba iyi bakarsan kitabı görürsün. | | | | | | | |
| Ne konuştu ne açıklamamı dinledi. | | | | | | | |
| Misafir on kısımetle gelir, birini yer, dokuzunu bırakır. | | | | | | | |
| Hem suçlu hem güçlü. | | | | | | | |
| Annem, heyecanlanarak: "Evde bir şey unuttum." dedi. | | | | | | | |
| Babasını görünce çok sevindi. | | | | | | | |
| Sanat toplum içindir. | | | | | | | |
| Filmi beğenirsem seni de götürürüm. | | | | | | | |
| El yarası onulur, dil yarası onulmaz. | | | | | | | |
| Kapıyı çaldım ki karşıma annem çıktı. | | | | | | | |
| Seni ararım fakat biraz gecikebilirim. | | | | | | | |
| Yeni çıkan kitabımı okudum. | | | | | | | |
| Haberi ona ben vermeliyim ama cesaret edemiyorum. | | | | | | | |

AÇIKLAMA: MEB, 8. sınıf, öğretmen kitabı, sayfa 230, 8. etkinlik, açıklaması şöyle:
Aşağıdaki cümleleri yapılarına göre tek yüklemlî cümle, fîlîmsî bulunan cümle, birden çok yüklemlî cümle ve bağlacı olan cümle şeklinde adlandırınız.
Buraya göre: Sıralı cümle ve iç içe girişik cümleyi, birden çok yüklemlî cümle olarak almış. Bağlı cümleyle tek yüklemlî (basit) cümleyi ayrı tutmuş. Birleşik cümlelerden de sadece fîlîmsiyi (girişik) almış.

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Anlatım bozukluklarının türlerini şöyle gruplandırabiliriz:

1. Gereksiz Sözcük Kullanılması: İyi bir cümlede yeterli sayıda sözcük kullanılır. Başka bir deyişle **gereksiz** sözcüklere yer verilmez. Çünkü, gereksiz sözcük kullanımı cümlenin duruluğunu bozar ve anlatım bozukluğu yaratır.

Bir cümlede gereksiz sözcük bulunduğunu anlamak için, sözcük cümleden çıkarılır. Bu durumda cümlenin anlam ve anlatımında bir bozulma oluyorsa o sözcük **gerekli**, anlatımında bozulma olmuyorsa ise **gereksizdir**.

Mecburen karakola gitmek zorunda kaldım.

Son yazdığı romanına isim bulmakta bir hayli zorlanmış.

Uçak, alçalarak havaalanına başarılı bir iniş yaptı.

Araba şu anda yola çıkmak üzere. Tatile

ailesi ile birlikte çıkacaktı. Vakfımıza

karşılıksız bağışta bulundular.

Verilen vaatlerin hiçbiri yerine getirilmedi.

Gitmeden önce bir daha ara.

Yukarıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcükler gereksizdir. Çünkü, bu sözlerin anlamı, aynı cümledeki başka sözcük ya da eklerde vardır. Bunların çıkarılması anlamda bir daralmaya yol açmaz.

Bu anlatım bozukluğu şu şekillerde olabilir:

Eş ve Yakın Anlamlı Sözcüklerin Aynı Cümle İçinde Kullanılması:

Atatürk'ün yaptığı **yenilikçi** devrimler, sosyal ve siyasal yaşamımızı kökünden değiştirmiştir.

Atatürk'ün yaptığı devrimler, sosyal ve siyasal yaşamımızı kökünden değiştirmiştir.

Yatmadan **önce** dişlerini fırçalamayı unutma.

Yatmadan dişlerini fırçalamayı unutma.

Giyimlerinde, konuşmalarında ve **davranış biçimlerinde** bir gariplik yoktu.

Giyimlerinde, konuşmalarında ve davranışlarında bir gariplik yoktu.

2. Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması: Dilimizde bazı sözcükler, anlam inceliklerine dikkat edilmeden kullanılır. Sözcükleri kendi anlamını yansıtabilecek şekilde kullanmamak veya uygun olmayan yerde kullanmak anlatım bozukluğuna yol açar. Böyle bir yanlışla düşmemek için hangi sözcüğün nerede kullanılıp nerede kullanılmayacağını çok iyi bilmek zorundayız.

Ülkenin bunalıma **girmesini sağlayan** bu tür açıklamalardan kaçınmak gerekir.

Ülkenin bunalıma **girmesine neden olan** bu tür açıklamalardan kaçınmak gerekir.

Bu tür bilimsel çalışmalar, dilimizin zenginleşmesine **neden olacak**.

Bu tür bilimsel çalışmalar, dilimizin zenginleşmesine **katkıda bulunacak**.

Uyarı: "Sağlamak" ya da "katkıda bulunmak" elde edilmesi istenen olumlu bir sonuca ulaşmaktır. İstenmeyen sonuçlar ortaya çıktığında "neden olmak" kullanılır.

Avukat, sanığın suçlu olduğunu **savunuyor**.

Avukat, sanığın suçlu olduğunu **öne sürüyor**.

Muhalefet partileri, enflasyonun üç haneli rakamlara yükseldiğini **savundu**.

Muhalefet partileri, enflasyonun üç haneli rakamlara yükseldiğini **öne sürdü**.

Uyarı: "Savunma" bir saldırıya ya da düşünceye karşı olan davranıştır. Ortada böyle bir durum yoksa "savunma" yerine "öne sürme" ya da "iddia etme" kullanılır.

Çömleğin üzerine **yazılmış** desenlere hayranlıkla bakıyordu.

Çömleğin üzerine **çizilmiş** desenlere hayranlıkla bakıyordu.

Hırsız, kadının kolundaki çantayı zorla **çalıp** kaçtı.

Hırsız, kadının kolundaki çantayı zorla **alıp** kaçtı.

Zor şartlar altında çalışan işçilerin sağlık durumları **aksadı**.

Zor şartlar altında çalışan işçilerin sağlık durumları **bozuldu**.

Bu tür tatbikatlarda ölüm **şansı** her zaman mevcut.

Bu tür tatbikatlarda ölüm **olasılığı** her zaman mevcut.

Bugün bir buzdolabının **ücretiyle** on yıl önce bir araba satın alınabilirdi.

Bugün bir buzdolabının **fiyatıyla** on yıl önce bir araba satın alınabilirdi.

Güzelliğinin farkında olduğunu **belirten** davranışlar sergiliyordu.
Güzelliğinin farkında olduğunu **gösteren** davranışlar sergiliyordu.

Kimi uyarıcı ilaçlar, sporculara yarardan çok zarar **sağlamaktadır**.
Kimi uyarıcı ilaçlar, sporculara yarardan çok zarar **vermektedir**.

Davranışlarıyla arkadaşlarının **üzülmesini sağladı**.
Davranışlarıyla arkadaşlarının üzülmeye **neden oldu**.

3. Birbiriyle Karıştırılan Sözcüklerin Kullanılması: Kimi sözcükler aynı kökten türediği için yazılış ve okunuş olarak birbirine benzer; ancak bunların anlamları farklıdır. Bu sözcükler karıştırılıp birbirinin yerine kullanılırsa, anlatım bozukluğu ortaya çıkar.

Bu kadar **çekimser** olmana gerek yok; aralarına katıl, girişken ol.
Bu kadar **çekingen** olmana gerek yok; aralarına katıl, girişken ol.

Bunca yağmura **karşılık** barajlarda yeterince su birikmemiş.
Bunca yağmura **karşın** barajlarda yeterince su birikmemiş.

Bu iki olay arasındaki **ayrıntıyı** kimse hesaba katmıyor.
Bu iki olay arasındaki **ayrımı** kimse hesaba katmıyor.

Ahmet Bey, **saygılı** kişiliğiyle çevresine örnek olmuştu.
Ahmet Bey, **saygın** kişiliğiyle çevresine örnek olmuştu.

Bu eski makineler artık **işlemlerini** yerine getiremiyor.
Bu eski makineler artık **işlevlerini** yerine getiremiyor.

Yaşantısının en zor günlerini sürgüne gönderildiği Malta'da geçirdi.
Yaşamının en zor günlerini sürgüne gönderildiği Malta'da geçirdi.

İş kazalarının çokluğu, iş **güvencesinin** olmadığını gösteriyor.
İş kazalarının çokluğu, iş **güvenliğinin** olmadığını gösteriyor.

Toprağın oluşumunda başta gelen **etkin**, rüzgârdır.
Toprağın oluşumunda başta gelen **etken**, rüzgârdır.

4. Anlamca Çelişen Sözcüklerin Kullanılması: Anlamca cümlenin yargısıyla uyuşmayan, cümlede iletilen yargıyla çelişen ya da karşıtlık yaratan sözlerin bir arada kullanılması önemli bir anlatım kusurudur. **Anlamları birbirine ters sözcüklerin aynı cümlede kullanılmasıdır**. Cümlenin anlamında çelişki, genellikle “**kesinlik**” ve “**olabilirlik**” anlamı taşıyan sözlerin bir arada kullanılmasından kaynaklanır.

Kapının önünde **tamı tamına üç beş** nöbetçi vardı.
Kapının önünde üç beş nöbetçi vardı.

Aşağı yukarı tam üç ay önce benzer bir yazı daha çıkmıştı.
Üç ay önce benzer bir yazı daha çıkmıştı.

Gazetede çıkan bu haber, **mutlaka** bakanın da kulağına erişmiş **olmalı**.
Gazetede çıkan bu haber, bakanın da kulağına erişmiş olmalı.

Milli Savunma Bakanı, **kesinlikle** askeri bir çözüme başvurulmayacağını **umduğunu** belirtti.
Milli Savunma Bakanı, kesinlikle askeri bir çözüme başvurulmayacağını belirtti.

Eminim ki bunca gürültü patırtı en çok onu üzmüş **olsa gerek**.
Bunca gürültü patırtı en çok onu üzmüş olsa gerek.

Onun önümüzdeki ay, ailesini **mutlaka** ziyaret edeceğini **zannediyorum**.
Onun önümüzdeki ay, ailesini ziyaret edeceğini zannediyorum.

Kuşkusuz bütün çalışmalarının ödülünü sonunda **belki** alacaksın.
Kuşkusuz bütün çalışmalarının ödülünü sonunda alacaksın.

Bu istek, hiç **şüphesiz** onun kulağına **gitmiş olabilir**.
Bu istek, hiç onun kulağına gitmiş olabilir.

Bundan **aşağı yukarı on yıl** önceydi.
Bundan on yıl önceydi.

5. Mantıksal Tutarsızlık: Bir cümlede, iletilmek istenen anlamın eksiksiz olabilmesi için düşünce ve mantık son derece önemlidir. İyi bir anlatımda sağlam bir düşünme ve mantık yürütme temel koşuldur. Mantıksal hataları ve tutarsızlıkları içeren cümleler, dil bilgisi kurallarına uygun olsalar bile anlamı ve yargıyı eksiksiz iletmezler. Bu tür yanlışlar genellikle dikkatsizlik sonucu ortaya çıkar.

Önümüzdeki haftanın önemli programlarından bazılarını sizlere **hatırlatmaya** çalıştık.
Önümüzdeki haftanın önemli programlarından bazılarını sizlere **tanıtmaya** çalıştık.

Önlem alınmazsa bu hastalık **ölüme**, hatta **kısmi felce** neden olabilir.
Önlem alınmazsa bu hastalık **kısmi felce**, hatta **ölüme** neden olabilir.

Son turda atlet, **arkasındaki** yarışçıyı bir hamlede geçti.
Son turda atlet, **önündeki** yarışçıyı bir hamlede geçti.

6. Tamlama Yanlışlıkları: Sıfat ve isim tamlamalarının aynı tamlanana bağlanması anlatım bozukluğuna yol açar. Çünkü isim tamlamalarında tamlanan iyelik eki aldığı halde, sıfat tamlamalarında tamlanan ek almaz. Dolayısıyla tamlananlar, niteliği farklı olduğundan ortak kullanılamaz.

Kaza yerine birçok askeri ve polis aracı geldi.
Kaza yerine birçok askeri **araçla** polis aracı geldi.

Onun böyle işlerle uğraşmaya ne vakti vardı ne de zamanıdır.
Onun böyle işlerle uğraşmaya ne vakti vardı ne de **bunun** zamanıdır.
İhaleye birçok yerli ve yabancı firmalar katıldı.
İhaleye birçok yerli ve yabancı **firma** katıldı.

Bu önlemler ekonomik ve sağlık açısından olumlu sonuçlar verdi.
Bu önlemler ekonomik **açidan** ve sağlık açısından olumlu sonuçlar verdi.

7. Özne Yüklem Uyumsuzluğu (Uyuşmazlığı): İyi bir cümlede tekillik-çoğulluk, olumluluk-olumsuzluk ve şahıs bakımından özne ile yüklem arasında bir uyum olması gerekir. Eğer özne ile yüklem arasında bir uyum yoksa, anlatım bozukluğu olur.

Cümlede özne tekilse yüklem de tekil; özne çoğulsa yüklem de çoğul olur.

Kardesim bugün evde **kalacak**.
Özne Tekil Yüklem Tekil

Dostlar yıllar sonra bir araya **geldiler**.
Özne Çoğul Yüklem Çoğul

Bitki, hayvan, organ, cansız varlıklar ve zaman adları, çoğul özne olarak kullanıldığında yüklem tekil olur.

Meyveler bu yıl geç çiçek **actı**.
Özne bitki çoğul Yüklem tekil

Köpekler sabaha kadar **havladı**.
Özne hayvan çoğul Yüklem tekil

Yürümekten **ayaklarım** **ağrıdı**.
Özne organ çoğul Yüklem tekil

Aradan **haftalar** **geçti**.
Özne zaman çoğul Yüklem tekil

Söze saygı, alay ya da küçümseme anlamı katılmak istenirse özne tekil, yüklem çoğul olur.

Bevefendi hala **kalkmadılar mı?**
Özne tekil Yüklem çoğul

Avse Hanım henüz **gelmediler**.
Özne tekil Yüklem çoğul

Cümlede özne kişi zamiri ise yüklem kişi eki de aynı zamiri gösterir.

Ben tiyatroya **gidiyorum**.

Özne Yüklem
1. Tekil kişi 1. Tekil kişi

Biz yakında bu araştırmayı **bitireceğiz**.

Özne Yüklem
1. Çoğul kişi 1. Çoğul kişi

Özne 1. ve 2. tekil kişi ise, yüklem 1. çoğul kişi olur.

Ödevi **sen ve ben** **hazırlarız**.
Özne Yüklem
2. ve 1. Tekil kişi 1. Çoğul kişi

Özne 1. ve 3. tekil kişi ve 1. ve 3 çoğul kişi ise yüklem 1. çoğul kişi olur.

Şiir etkinliğini **ben ve Ali (o)** **izledik**.
Özne Yüklem
1. ve 3. Tekil kişi 1. Çoğul kişi

Özne 2. ve 3. tekil kişi ve 2. ve 3 çoğul kişi ise yüklem 2. çoğul kişi olur.

Sen ve Ayşe (o) bana **yardım edebilirsiniz**.

Özne Yüklem
2. ve 3. Tekil kişi 2. Çoğul kişi

“Ağaçlar yapraklarını döküyorlar.” Cümlesinin öznesi “ağaçlar” insan dışı bir varlık olduğu için, çoğul da olsa tekil yüklemlerle kullanılmalıdır. Cümlenin doğrusu şöyle olmalıdır:

Ağaçlar yapraklarını **döküyor**.

“Ahmet ve kardeşi gezmeye gitti.” cümlesinin öznesi “Ahmet ve kardeşi” iki kişiden oluşmuştur. Bu özne onlar zamiri ile anlatılır. Bu durumda cümlenin yüklemi de “onlar” ı karşılayan 3. çoğul kişi olmalıdır. Cümlenin doğrusu şöyle olmalıdır:

Ahmet ve kardeşi gezmeye **gittiler**.

“Sen ve Berkay dün nereye gitti?” cümlesinin öznesi 2. ve 3. tekil kişi olduğuna göre cümlenin yüklemi 2. çoğul kişi olmalıdır. Cümlenin doğrusu şöyle olmalıdır:

Sen ve Berkay dün nereye **gittiniz?**

Uyarı: Türkçe’de bazı özneler olumlu, bazı özneler ise olumsuz anlamlar verdiği için bu cümlelerin yüklemeleri de özneye göre olumlu ya da olumsuz olması gerekir. Eğer özne “kimse, hiçbiri, hiç kimse” gibi kelimelerden oluşuyorsa yüklem olumsuz olmalıdır. Eğer özne “hepsi, herkes” gibi kelimelerden oluşuyorsa yüklem olumlu olmalıdır. Özellikle sıralı cümlelerde farklı yüklemelerin aynı özneye bağlanması durumunda özne-yüklem uyumsuzluğunun ortaya çıkabileceğini unutmamalıyız.

“Hiçbiri onun öldüğüne inanmıyor, hayret ediyordu.” cümlesinde “inanmayanlar” ve “hayret edenler” aynı kişiler fakat “hiçbiri” olumsuz bir özne olduğu için yüklemi de olumsuz çekimlendiği halde “hayret ediyordu” olumlu çekimlenmiştir. Dolayısıyla anlatım bozukluğu olmuştur. Cümlenin doğrusu şöyle olmalıdır:

Hiçbiri onun öldüğüne inanmıyor, **herkes** hayret ediyordu.

Herkes onu seviyor, üzümüyordu.

Herkes onu seviyor, **kimse** üzümüyordu.

Herkes sevinç içindeydi, üzümüyordu.

Herkes sevinç içindeydi, **kimse** üzümüyordu.